

*ALLAHTAN BİR NUR
VE KİTABI MÜBİN*

Sünnet Müdâfâsı

Ebu Muaz Seyfullah Erdoğmuş

ALLAH'TAN BİR NUR VE KİTABI MÜBİN

Takdim

Alemlerin Rabbi olan Allah`a hamd olsun. Rasulü Muhammed`e, ehli beytine ve Ashabına salat ve selamlar olsun. Nefislerimizin şerrinden Allah`a sığınırız. Allah`ın hidayet ettiğini saptıracak, O`nun saptırdığını da hidayet edecek olan yoktur.

Şüphesiz sözlerin en doğrusu Allah`ın Kitab`ı, yolların en güzeli Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem`in yolu, işlerin en şerlisi sonradan ortaya çıkarılanlardır. Her sonradan çıkarılan şey bid`at, her bid`at sapıklıktır. Ve her sapıklık ta ateştedir.

Bundan sonra;

Öyle fitnelerin karanlığı içindeyiz ki, bu karanlık içinde tek ışığımız Allah`ın Kitabı ve Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem`in sünnetinin nuru olup, bizleri bu ışıktan mahrum etmeye çalışanların şerrinden Rabbimize sığınıyoruz.

Allah`ın apaçık hidayet yolu, Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem`in mucizesi, hiçbir batılın yaşanmadığı kitap olan Kur`an-ı Kerim`e doğrudan tasallut edemeyeceğini anlamış bulunan İslam düşmanları, Kur`an`ın açıklaması mahiyetinde olan, Kur`an ile aynı kaynaktan vahyedilen Sünnet`i devreden çıkarıp, Kur`an`ı heva ve hevesleri doğrultusunda izah ettirebilmek ve böylelikle İslam Dini`ni geçersiz kılabilmek için sistemli bir çalışma içine girmiştiler.

Zira Ömer Bin el-Hattab radiyallahu anh buyuruyordu ki;

“Bir takım insanlar gelecek, Kur’an’ın (değişik şekillerde anlaşılabilir olan) müteşabihleri hususunda sizinle mücadele edecekler. O halde onların yakasına sünnetlerle sarılın. Çünkü sünnetleri bilenler, Allah’ın kitabını en iyi bilenlerdir.”¹

Bahsedilen bu sistemli çalışma için harekete geçen müsteşrikler, İslam tarihinden malzeme aramaya başladı ve Hicri 3. asırda ortaya çıkmış ve İslam uleması tarafından bertaraf edilmiş olan sünnet inkarcılığını yeniden gündeme getirdiler. Reinhart Dozy, Leone Caetani, Ignaz Goldziher, Schacht gibi bazı müsteşrikler Sahabeleri (özellikle Ebu Hureyre r.a. gibi hadislerin çoğunun kendilerinden geldiği sahabeleri) ve kıymetli hadis imamlarını iftiralarıyla itham etmeye başladılar. Onların bu fitnelerine yakın geçmişte ve günümüzde reddiyeler ile cevaplar verilmiş olmasına rağmen, kalplerinde nifak tohumu gizli bulunan, makam, şöhret gibi dünyalık mansıplar peşinde olan, ya da kafirlere hoş görünme kompleksi illetine tutulmuş zavallılar itibar etmiş, müsteşriklerin ve misyonerlerin ekmeğine bal sürmüşlerdir.

Irak, Mısır, Hindistan gibi dış tesirlerin altında kalmış İslam ülkelerinde bu akım neşvu nema buldu ve zamanla dar çaplı da olsa diğer İslam ülkelerinde menfi hareketler görüldü.² Mesela dini bir tahsil görmemiş olan

¹ Darimi(Mukaddime,17) İbni Abdilberr Camiu Beyanil İlm(2/123) Suyuti el-İtkan(2/11) Kasimi Mehasinut Te’vil(1/68) Acurri Şeriat(s46, 48, no:91) İbni Hazm İhkam(2/250) Hatib el-Fakih(1/234) Bkz.: Lalekai Sünnet(203)

² Bkz.: Dirasat Fi Hadisin Nebevi(1/26v.d.)Tuhfetul Ahvezi(7/425)

Libya lideri Muammer Kaddafi, Yeşil Kitap adlı eserinde Kur'an'dan başka kaynak kabul etmediğini söyleyerek³ şu hadisi doğrulamış oldu;

“Şunu kesin olarak biliniz ki; Bana Kur'an ve onun bir misli daha verilmiştir. Karnı tok olduğu halde rahat koltuğuna oturarak; “Şu Kur'an'a sarılınız; onda helal olarak neyi görüyorsanız onu helal kabul ediniz, neyi de haram görüyorsanız onu da haram biliniz” diyecek bazı kimseler gelmek üzeredir. Dikkat edin! Hiç şüphesiz Allah Rasulünün yasak ettiği şey de Allah'ın haram ettiği şey gibidir.”⁴

³ Rehber Ansiklopedisi (14/249)

⁴ Bu hadis, Ebu Rafi, Mikdam bin Madikerib, İbraz bin Sariye, Ebu Hureyre, Cabir bin Abdullah, Halid bin Velid, Ebu Said el-Hudri, Tavus ve Muhammed bin el-Münkedir radiyallahu anhum'den merfuan rivayet edilmiş, sahih bir hadistir. Bkz.: Elbani Sahiha(882) Buhari Tarihul Kebir(7/288) Darimi(586) Ahmed(2/367, 483, 4/132, 6/8) Ebu Davud(4604-5) Taberani(1/386, 4/181, 20/274, 283) İbni Mace(12,13) İbni Hibban(13) Beyhaki Sünen(7/76, 3/331, 332, 7/76, 9/204) Beyhaki Delail(6/549) Beyhaki İtikad(s.228) Tirmizi(2663-4) Hakim(1/190) İbn Şahin Nasihul Hadis(s.695) Şafii Risale(s.89, 90, 225, 403) Şafii Müsned(729, 1154) Humeydi(551) İbni Hazm el İhkam(2/159, 202, 1/151) Hatib, el-Fakih vel-Mütefekkih(1/88, 89) Hatib, el-Kifaye(12, 16, 17) İbni Abdilberr Camiul Beyanil İlm(2/189) İbni Abdilberr et-Temhid(1/149, 151) Begavi Şerhus Sünne(1/200) Hazımi el-İtibar(s.5) Mecmauz Zevaid(1/154-155) Ebu Ya'la(3/346) Kadı İyaz Şifa(s387) Hattabi Mealimus Sünen(7/8) Mişkat(163) Metalibu Aliye(3081) Acurri Şeriat(92-94) İraki Tarhut Tesrib(2/35) Tahavi Meanil Asar(4/209) Lealiül Masnua(1/195) Firuzabadi Sifrus Sade(s259) Taberani Müsnedi Şamiyyin(1061) İbni Kuteybe Te'vil(s307) Beyhaki Marifetus Süneni vel-Asar(1/67) Abdurrezzak(8766) Suyuti El-Havi(1/471)

Mısır'da Mahmud Ebu Reyeye adında, hadisler etrafında kasıtlı olarak şüpheler uyandırmaya çalışan birisi zuhur etti.⁵ Onun görüşlerini hatasıyla savabıyla, Türkiye'de birileri aynen iktibas etti. İşte bu da, şu hadislerin tezahürüdür;

Muaz Bin Cebel r.a. dedi ki; “Şüpheyeye düşenler helak oldu! Sizden sonra birtakım fitneler olacaktır. O zaman mal çoğalacak, Kur'an meydanda olacak, erkek, kadın, köle, hür, küçük, büyük, herkesin elinde Kur'an olacak. İçlerinden biri şöyle diyecek;

“İnsanlara ne oluyor da bana tabi olmuyorlar? Ben Kur'an okuyorum yine de bana kimse uymadı. Galiba ben onlara başka bir yenilik çıkarmadıkça bana uymayacaklar.” Böylece ne Allah'ın kitabında ne de Rasulü'nün sünnetinde olmayan şeyler ortaya atacaktır. Böyle bir kişinin uydurduklarından sakının! Zira ortaya çıkardığı (bidat) şeyler dalalet ve sapıklıktır. Hikmet sahibi kimselerin sürçmelerinden de sakının! Çünkü şeytan bazen, hikmet sahiplerinin dili üzerine dalalet ve sapıklık sözünü, münafıkların dili üzerine de hak sözü atar. Hikmet sahiplerinin şüpheli sözlerinden sakının ki, o sözleri işittiğinde "Bu da ne demek?" dersin. Bu seni ondan alıkoymasın. Zira o, bu hatasından dönebilir. Hak sözde ise aydınlık vardır.”⁶

⁵ Ebu Reyeye hakkında bkz.: Nureddin İtr ve Yaşar Kandemir; “Ebu Reyeye” TDVİA (10/214)

⁶ İsnadı sahihtir. Ebu Davud(4611) Hakim(4/466) Beyhaki(10/210) Beyhaki Şuabul İman(6/484) Firyabi Sıfatul Munafık(s.58) Lalkai İtikad(1/88) Abdurrazzak(11/363) Darimi(205) Acurrî eş-Şerîa(s.45) İbn Asakir Tarihu Dimeşk(65/337) Ebu Nuaym Hilyetul Evliya(1/230) Cem'ül Fevaid(302, 9790) İbni Teymiye Fetava(5/89) İbni Kesir Camiül Mesanid(11/487)

Yaşar Nuri, Mi'rac gibi mütevatir hadisler ile sabit olmuş hususları inkar ederken, işine gelen yerlerde zayıf ve uydurma hadisleri delil getirmesi, ancak Arapça'dan ve hadis ilimlerinden habersiz kimselerin yapabileceği türden hatalar yapması, Yahudi ve Hristiyanların Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'e iman etmeleri gerekmediğini iddia ederek Kur'an'a muhalefet etmesi⁷, kafirlere hoş görüyü ön plana çıkardığı halde Müslümanlara insafsızca hakaretlerde bulunması, ülkenin siyasi atmosferine göre ani bir şekilde görüşler değiştirmesi ve daha bir çok açıklar vermesi ile samimiysizliğini tebeyün ettirdi ve ipliği pazara çaktı.

Yukarıdaki rivayette geçen; "bazen şeytan münafığın dili üzerine de doğru sözü atar" ifadesi; bid'at ehlinin İslam'ı savunmak adına söyledikleri hak sözlere aldanmayıp, onlara itibar edilmemesi hususunda aydınlatıcı bir tavsiyedir.

İbnu Ömer radiyallahu anhuma merfuan rivayet ediyor; "Süleyman aleyhisselam'ın bağlamış olduğu bazı şeytanların insanları din konusunda bilgilendirmek üzere ortaya çıkmaları yakındır."⁸

⁷ Yaşar Nuri Öztürk'ün dostlarından olan ve kendisini "İslam rölativizminin ve humanizminin çağdaş bir temsilcisi" olarak tanıtan Melami Şeyhi Avukat Yusuf Ziya İnan'ın da itikad çizgisi bundan pek farklı değildir. Y.Ziya İnan'ın Mesaj I adlı eseri Ehli Sünnet itikadından ayrılışının apaçık bir belgesidir. Bu kaymış düzlemde giden Zekeriya Beyaz, Süleyman Ateş gibi isimleri de herkes biliyor.

⁸ Müslim(mukaddime; 7, 1/2) Darimi(434) Deylemi(3463) İbni Mace(4076) Cem'ül Fevaid(7943) Lealiul Masnua(1/228) İbni Adiy el-Kamil(1/208) Ukayli Duafa(2/213) Nuaym Bin Hammad Fiten(s391)

Bu hadis de bizlere, bir kimsenin her ne kadar din hakkında bilgisi çok da olsa, ona itibar etme hususunda bunun yeterli olmadığını, itikadının da araştırılması gerektiğini tavsiye ediyor ve birilerine körü körüne teslimiyetin en ciddi fitnelerden biri olduğunu belirtiyor.

Diğer bir hadisi şerifte de buyrulur ki; “Ümmetimden Ehl-i Kitab’dan bir cemaat ve Ehl-i Liben helak olacak!” Bunların kimler olduğu sorulduğunda Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; “Ehli Kitab; Allah’ın Kitabını öğrenip Müslümanların alimleri ile mücadele edecek, Ehl-i Liben(avam halk) ise şehvetlerine uyup namazı terk edecektir.”⁹

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından 1996 yılında İslam Araştırmaları birincilik ödülü Dr. Bünyamin Erul’un; “Sahabenin Sünnet Anlayışı” adlı çalışmasına verildi. M. Said Hatiboğlu, Mehmed Aydın, İlber Ortaylı, S. Hayri Bolay, Ali Bardakoğlu, Abdurrahman Küçük, Bahettin Yediyıldız gibi İlahiyatçı, tarihçi akademisyenlerden oluşan jürinin tasvib edip, birinciliğe layık gördüğü Bünyamin Erul’a, çalışmaları esnasında İ.Hakkı Ünal ve Hayri Kırbaşoğlu gibi ilahiyat profesörlerinin yardım ettiği belirtiliyor. Bu eserde geçen şu ifadeler Akademik çevrelerin nasıl içler acısı bir halde olduğunu gösteriyor;

“...Şayet bu rivayet sahih ise, Hz. Peygamber, çevresindeki bazı inanışlardan etkilenmiş ve bir ihtimal olarak bunu zikredebilmiştir. Nitekim onun, deve sütü içmediği halde koyun sütünü içmesiyle, farenin

⁹ Taberani(17/297) Hakim(2/374) Kenz(29137) Deylemi(6999) Ahmed(4/155) Ebu Ya’la(1746) Mecmauz Zevaid(2/194) Maksadu Ali(372) Buhari Halku Ef’alil İbad(615) İbni Abdilberr Cami(2/193) Fesevi Ma’rife(2/97) İbni Abdilhakem Futuhul Mısır(s.293) RiyazusSalihin(169) İbni Kesir(3/135) Kasımı Mehasinut Te’vil(1/168)

Yahudilere benzemesi dolayısıyla, İsrailoğullarından kaybolan topluluğun fareye çevrildiğini zannetmesi de ya bir beşer olarak kendi zan ve tahmininden ya da çevre kültüründen kaynaklanmıştır...”¹⁰

Allah ve Rasulü’ne iman etmiş(!) bir kimse nasıl bunları söyler? Allah ve Rasulü’ne iman etmiş(!) bir jüri komisyonu nasıl bunları din adına tasvib edip ödüle layık görür?..

M. Said Hatipoğlu, Mehmet Görmez, M. Emin Özafşar, Bünyamin Erul, Hayri Kırbaşoğlu gibi isimlerin bir araya geldiği İslamiyat adlı üç ayda bir yayınlanan dergi, masum görünümü altında Fazlurrahman’ın kesif bir hadis inkarcılığı kokusunu neşretmektedir. Rabbim bizi ve bu kardeşlerimizi “insanları din konusunda bilgilendirecek şeytanlardan” olmaktan korusun.

Maksatlı kimselerin “Hristiyan ve Yahudilerin Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’e iman etmesi gerekmez, onlar mümindir” iddiasından sonra, kanımızı donduran bir diğer iddia da, kafir sosyeteye sempatik maymunluk telaşında olan bazı cahil tarikatçıların; “Rifailik tarikatinde Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’e iman etmek fazilet ise de, şart değildir!..” demeleridir.

İnşaallah, sünnet aleyhtarlarının aynı zamanda Kur’an aleyhtarı olduklarını ispatlayacağımız bu çalışmada¹¹, Ahmed er-Rifai’nin eserlerinden de

¹⁰ Bünyamin Erul; Sahabenin Sünnet Anlayışı (s.246)

¹¹ Kitabımızdaki ayetler ile ilgili başlıkların çoğu, sayın Mevlüt Güngör’ün “sünnet” konulu sempozyum tebliğinden alınmıştır. Bu başlıklar altındaki izahlar tarafımızdan hazırlanmıştır.

nakillerde bulunacağız ki, mezkur iddia sahiblerinin nasıl bir şenaet ve denaet ile iftira ettikleri anlaşılsın.

“Ey ehl-i kitap! Size Rasulümüz geldi. Kitaptan gizlemekte olduğunuz şeylerin bir çoğunu size açıklıyor, bir çoğunu da affediyor. Muhakkak size Allah’dan bir nur (Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem) ve apaçık bir kitap (Kur’an) geldi. Onunla Allah, kendi rızasına uyanları selamet yollarına eriştirir ve izniyle onları, karanlıklardan aydınlığa çıkarıp dosdoğru bir yola ulaştırır.”(Maide 15-16)

Tevfik Allah’tandır.

Ebu Muaz Seyfullah Erdoğmuş

Çubuk 2003

GİRİŞ

Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'den sadır olan, söz ve fiiller, O'nun sıfatı, sahabelerin yaptığına veya söylediklerine şahid olup buna karşı çıkmaması şeklindeki kabulü, “**sünnet**” kavramı dahilinde değerlendirilmektedir.

Hadislere karşı güvensizlik duyan kimseler, ancak hadis ilminden, hadis alimlerinin bu ilimdeki titizliklerinden, vahye dahil olan sünnetin Allah tarafından, bu alimler vesilesiyle korunmuş olduğundan habersiz kimselerdir. Yine bu kimseler, isnad (hadis rivayet zinciri) ilminin Müslümanlara mahsus bir sistem olduğunu, daha önceki semavi din mensuplarının bu sistemi uygulamadıklarından ötürü, dinlerini tahrife uğrattıklarını bilmeyen kimselerdir.

Bu yüzden Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e iman etmeyi ve sünnetine uymayı emreden ayetlerin açıklanmasına geçmeden önce, sünnet ve hadis usulü hakkında bazı özet bilgiler vermemiz gerekmektedir. Görülecektir ki, muhaddisler, hadisleri, - bazılarının önyargıda bulunduğu üzere - manavdan sebze alır gibi değil, ciddi ve sistemli kriterler uygulayarak tasnif etmişlerdir.

Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanında okuma yazma bilmeyenlerin yanı sıra, yazı bilenler de çok sayıda mevcut idi. Tarihi vesikalar, Cahiliye dönemine ait şiirlerin yazılarak Kabe duvarlarına asıldığını, Kur'an'ın inmeye başladığı günden itibaren vahiy katiplerine yazdırıldığını, diğer taraftan hadislerin de yazıldığını göstermektedir. Bir ara hadislerin, Kur'an ayetleri ile aynı sayfaya yazılıp karışması endişesiyle,

yazılması yasaklanmış ise de, bu umumi bir yasak olmamış, meseleyi iyi bilen sahabelerin hadis yazmaları serbest bırakılmıştır.¹²

Hadislerin bize kadar intikalinde ilk merhale hadislerin ezberlenmesi olmuştur. Kur'an ve sünnet, her ne kadar yazıldıysa da, birinci dercede ezber ile korunmuştur. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hayatta iken hadislerin yazıldığına dair sayıları tevatür derecesine varan büyük bir sahabe topluluğu tarafından bir çok rivayet nakledilmiştir.

Diğer taraftan, Kur'anın nazil olduğu dönemde ezber yeteneği Araplar'da çok güçlü idi. Ümmi (yani çoğunluğu okuma yazma bilmeyen) toplumlarda hafızalarının daima işlek kalması yadırganacak bir şey değildir. Nitekim Araplar çok uzun şiirlerden oluşan divanları, soy kütüklerini ezbere bilirlerdi.

Sahabelerin basit bir hayat tarzını seçmiş olmaları, çeşitli medeniyet bağlarından ve problemlerinden uzak kalmaları, onların temiz bir zihne sahip olmalarını sağlamış, şaşırtıcı bir zeka ve ender görülen bir ezber kuvvetiyle tarihe geçmişlerdir. Bu özellik, Araplardan başkasında belirgin olarak görülmemiştir.¹³

Sahabelerden sonraki dönemlerde de, hadisleri yazmak ezberlemek için bir vasıta görevi görmüş, hafızaya yazılanlardan daha fazla itibar edilmiştir.

¹² detaylı bilgi için bkz.: Necati Kara Kuran Sünnet Bütünlüğü(s.125 v.d.) M. Zübeyr Sıddiki Hadith Literature/Hadis Edebiyatı(s.29)

¹³ Necati Kara Kur'an Sünnet Bütünlüğü(s.133-134); Zürkani Menahil(1/233) Nureddin İtr Menhecun Nakd(s.37)

Ubeydullah Bin Ömer el-Kavariri der ki; “Abdurrahman Bin Mehdi bana ezberinden yirmi bin hadis yazdırdı.”¹⁴

Abdurrazzak, Ma’mer’den naklediyor; “Ben, Şube ve Sevri bir araya gelmiştik. Yanımıza bir hadis şeyhi geldi ve bize ezberinden dört bin hadis yazdırdı. Hiç hata etmedi. O şeyh; Talha Bin Amr idi.”¹⁵

Ebu Davud el-Haffaf dedi ki; “İshak Bin Rahuye bize ezberinden on bir bin hadis yazdırdı. Sonra bize onları okudu ve ne bir harf fazla ne de bir harf eksik söylemedi.”¹⁶

Kemal Sandıkçı’nın “İlk Üç Asırda İslam Coğrafyasında Hadis” adlı eserine bakıldığında, şu gerçekler göze çarpar; hadisler, asrı saadetten itibaren yazılı ve sözlü rivayetler halinde zayi edilmeden, h.1. asırda ezber ve bazı özel sahifelerle, h.2. asırda yine ezber, kısmi tedvin ve tasnif faaliyetleriyle, h.3. asırda da ezber yanında zirveye ulaşmış tasnif hareketleriyle nesilden nesile aktarılmış ve yazıya geçirilerek zayi olmaktan kurtarılmıştır.

Hadislerin korunması konusunda hadis yolculukları da önemli bir yer tutar. Hadis tarihiyle ilgili kitaplara bakıldığında tek bir hadis, hatta tek bir harf için bile uzun yolculuklara çıkmaktan çekinilmediği, hadis rivayet eden kimselerin adalet ve zabt kabiliyetine dikkat edilip özen gösterildiği görülür.

Bahsi geçen “adalet ve zabt” hadis rivayet eden kimsede aranan iki önemli şarttır. Adalet; sahibini

¹⁴ Ebu Nuaym Hilye(9/3) İbnül Cevzi el-Hadaik(1/27)

¹⁵ İbnül Cevzi El-Hadaik(1/24)

¹⁶ Hatib el-Bağdadi Tarih(6/354)

takvaya, Allah ve Rasulünün emirlerini yapıp yasaklarından sakınmaya, halk arasında kişiliği zedeleyici söz ve davranışlardan uzak durmaya sevk eden melekedir. Müslüman olmak, akıl baliğ olmak ve takva şartları da bu şartın kapsamı içindedir.¹⁷

Ravinin adaletinin tesbiti hakkında adil şahitlerin şehadeti belirleyici olmuştur. Ömer radiyallahu anh der ki; “İnsanlar, Rasulullah sallallahu aleyhi ve selem zamanında vahye tanık oluyorlardı. (Rasul s.a.v’in vefatı ile) Vahiy kesildi. Şimdi amellerimizden ortaya çıkanlar ile muamele ederiz. Kim bize hayrı ortaya koyarsa, ona güvenir ve yaklaşırız. Gizli halleri bizi ilgilendirmez. Onların hesabını Allah sorar. Kim de bize şer açığa çıkarır, içimde sakladığım hayırdır derse, ona güvenip yaklaşmayız.”¹⁸

Tabiin imamlarından Said Bin el Müseyyeb r.a. der ki; “Hiçbir şerefli şahıs, alim ve güçlü kimse yoktur ki, kusuru bulunmasın. Fakat insanlardan bazısı vardır ki, kusurları anılmaz. Kimin üstünlükleri kusurlarından fazla olursa, üstünlüklerinden dolayı noksanlığına göz yumun”¹⁹

Zapta gelince, ravinin, hadisi işittiği andan itibaren başkasına rivayet edinceye kadar koruması, ezberden rivayet ediyorsa onu ezberlemiş olması, kitabından rivayet ediyorsa onu değişikliğe uğratmaktan korumuş

¹⁷ bkz.: Hatib el-Kifaye(s.79-80) Amidi İhkam(1/4-8) İbnu Salah Ulumil Hadis(s.104) Nureddin İtr Menhec(s.79) İbnül Esir Cami(1/74)

¹⁸ Buhari(5/251) Buhari Halku Efalil İbad(416) İbni Hazm Muhalla(6/394) Hatib Bağdadi el-Kifaye(s.78)

¹⁹ Hatib el-Kifaye(s.78)

olması, mana ile rivayet ediyorsa kelimelerin manalara delalet eden farklarını ayırt edebilmesi demektir.²⁰

Hadis ravilerinin zapt şartında, onun hafıza kuvvetine ve hadisleri kontroldeki hassasiyetine dikkat edilir. Bir ravinin, Müslüman olması, akıl baliğ ve takvalı olması yeterli değildir. Bu niteliklere sahip olan bir ravi, hafıza açısından zayıf, dikkatsiz ve anlayışı kıt birisiyse, onun nakledeceği hadisler itibar edilmez. Salih ve çok ibadet eden biri olsa bile, zapt ve dirayet ehli olmayan ve ahkâmını bilmeyen kimselerden hadis alınmaz.²¹

Yahya Bin Said el-Kattan der ki; “Salih (abid, vaiz ve zahid) kimselerin hadiste olduğu kadar hiçbir şeyde yanıldıklarını görmedim” bunlar yanlış söylemek istemedikleri halde ağızlarından yanlış çıkar demek istiyor.²² Bunun sebebi de, hadis ehli olmadıkları için bunlar, bilmeden hadis diye uydurulmuş bazı sözleri rivayet ederler.²³ İnsanlar da bu kimseleri hayır ehli olarak tanıdıkları için, onların söylediği şeyler, halk tarafından daha fazla benimsenir.

Bu durumun önemine Eyyub es-Sahtiyani şöyle dikkat çeker; “Kendisinden bana dua etmesini istediğim, bereket umduğum bir komşum vardır ki, şayet bakla tanesi hakkında şahitlik etse, onun şahitliğini kabul etmem.”

Yine İmam Malik der ki; “Şu mescitte fazilet ve salah ehlinden seksen kişiye yetiştim, hepsi de hadis naklediyordu. Onların hiçbir rivayetini almadık. İbni Şihab

²⁰ İbnül Esir Cami(1/72) Nureddin İtr Menhec(s.80)

²¹ Hatib el-Kifaye(s.158) El-Cami(1/21)

²² Müslim(mukaddime 5) Hatib el-Kifaye(s.5)

²³ bkz.: Hatib el-Kifaye(s.158-161) Hatib el-Cami(1/213)

(ez Zühri) bize geldiğinde ise, o genç olmasına rağmen kapısında izdiham yapardık. Zira o, bu işin (hadis ilminin) ehlinen idi.”²⁴

Özetle belirtecek olursak zapt bakımından şu kimselerin hadisine itibar edilmez;

- Hadisi yazılı sahih bir metinden rivayet etmediği zaman çok yanlış olduğu bilinen kimseden²⁵
- Hadis rivayetinde telkini kabul eden, yani “şu hadisi sen rivayet ettin” denildiğinde araştırmadan ve kendisinin olup olmadığını bilmeden “evet” cevabını veren²⁶
- Şaz hadisleri rivayet ettiği bilinen (yani kendisinden daha sağlam ravilerin rivayetine aykırı rivayette bulunan²⁷
- Hadis naklinde gevşek davranan²⁸
- Çok hata eden kimselerden hadis alınmaz.²⁹

Hadis alimleri isnada, yani hadisi rivayet eden kimseler zincirine de büyük önem vermişler, senedinin (kopukluk olmadan) muttasıl olmasını, ravilerinin adalet ve zapt sıfatlarına sahip olmasını, isnadın gizli kusurlardan salim olmasını şart koşmuşlardır.

Abdullah Bin Mübarek; “isnadsız din işini istemek, merdiven olmadan çatıya çıkmaya çalışmak gibidir.”³⁰

²⁴ İbni Teymiye el-İstikamet(1/201-202)

²⁵ Nureddin İtr Menhec(s.86)

²⁶ Hatib el-Kifaye(s.148-151)

²⁷ bkz.: el-Kifaye(s.148)

²⁸ El-Kifaye(s.152)

²⁹ El-Kifaye(s.143)

³⁰ Hatib Şerafu Ashabil Hadis(s.42) el-Kifaye(s.393)

Ve; “İsnad dindendir. İsnad olmasaydı herkes dilediğini söylerdi” demiştir.³¹

İbni Sirin r.a.; “Allah’tan korkun! Bu hadisleri kimden aldığınıza dikkat edin. Zira onlar dininizdir” derdi.³²

Muhaddisler, ölçüsüz cahil kimselerden, yalancıdan, gaflet ehliinden, utanmaz ciddiyetsiz, nefesine uyan, hadis rivayet ederken hafife alan, çok hata yapan, büyük günah işleyen, bidat ehliinden olan, hadis ilmi ile meşguliyeti bilinmeyen kimselerin rivayetini kabul etmemişlerdir.³³

İsnadın makbul oluşu tesbit edildikten sonra hadisin metninde de; metnin şaz olmaması, gizli kusurun bulunmaması gibi şartlar aranmıştır. Hadisin metni, sağlam bir raviden, daha sağlam bir raviye muhalif olarak rivayet edilmişse, bu şaz bir rivayet olarak değerlendirilir.

İbni Ebi Hatem; “haberlerin sahih olanının, olmayanından ayırt edilmesi, her asır ve zamanda Allah’ın kendilerine bahsettiği bilgi ve üstünlüklerle has kıldığı mütehasıs alimlerin ayıklaması, kontrolü ve tenkitleriyle bilinir” der.³⁴ Ravilerin değerlendirilmesiyle ilgili bu işleme “Cerh ve Tadi” ilmi denilmiştir. Bu ilmin ürünü olarak, ravilerin adalet ve zapt durumlarına dair tespitler, ciltler dolusu eserlerle kaydedilerek (Buhari; Tarihul Kebir, İbni Ebi Hatem; Cerh ve Ta’dil, Mizzi;

³¹ Tirmizi İlel(s.47) el-Kifaye(s.393)

³² Ramehurmuzi Muhaddisul Fasl(s.415) Hatib el-Kifaye(s.122) Hatib Camiul Ahlakır Ravi(1/196)

³³ bkz.: el Kifaye(s.115-119,147,157) Suyuti Tedribur Ravi(2/339) Ramehurmuzi Muhaddisul Fasl(s.409)

³⁴ İbni Ebi Hatem Cerh ve Ta’dil(2/5)

Tehzibul Kemal, İbni Adiy; el Kamil, Zehebi; Mizanul İtidal v.b.) günümüze kadar gelmiş, bu eserler, bizlere kimlerin rivayetlerine güvenilirip güvenilmeyeceği hususunda birer kriter olmuştur.

Sahih hadis ihtiva eden (Sahihi Buhari, Sahihi Müslim v.b.) kitaplar tasnif edildiği gibi, asılsız rivayetlere karşı ümmeti ikaz eden derlemeler (İbnül Cevzi; Mevzuat, Suyuti; Lealiul Masnua, İbnu Arrak; Tenzihuş Şeria gibi), halk dilinde meşhur bazı sözlerin hadis olup olmadığını inceleyen (Aliyul Kari; Esrarul Merfua, Acluni; Keşful Hafa, Suyuti; Durerul Muntessira, Sa'diyul Yemani; Nevafihul Atira gibi) eserler de hadis alimlerce ortaya konulmuştur.

Sünnet'in Allah Tarafından Korunması

İbni Hazm der ki; "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in din konusunda konuştuğu her söz, Allah'tan bir vahiydir. Bunda şüphe yoktur. Allah'tan inen vahyin hepsinin "**indirilmiş bir zikir**" olduğu konusunda şeriat ve lugat alimleri ittifak etmişlerdir. Vahyin hepsi korunmuştur. Allah'ın korumasını üstlendiği her şeyin, zayi edilmeyeceği garantilenmiştir. Aksi halde Allah'ın kelamı, yalan olurdu. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in din konusunda konuştuğu şeylerin zayi edileceğine ve aralarına batılın karışacağına dair hiçbir yol yoktur. Buraya bir yol bulunsaydı, Allah Tealanın; "**O zikri biz indirdik, Onun koruyucusu da elbette biziz.**"(Hicr 9) Kavlinin yalan olması gerekirdi ki, bunu Müslüman söylemez...

Korunması vaad edilen **zikr**'i, yalnızca Kur'an'a hamledenlerin delili yoktur. Zikr, Allah'ın Kur'an'dan, Kur'an'ı açıklayan ve vahiy olan sünnetten, peygamberine inen her şeye verilen bir isimdir. Zira Allah Teala; "**Onları açık delillerle ve kitaplarla (gönderdik, sana da zikri indirdik ki, kendilerine indirileni insanlara açıklayasın, ta ki düşünüp öğüt alsınlar.**"(Nahl 44) ayetiyle Rasulullah'ı Kur'an'ı açıklamaya da memur kılmıştır."³⁵

İbni Hazm haklıdır, zira Allah Teala, namaz, hac ve zekatla ilgili emirlerini hep mücmel olarak vermiştir. Mesela; Kur'an'da; "**namazı kılın**" emri vardır. Fakat namazla ilgili hiçbir malumat yoktur. Biliyoruz ki, Cibril gelmiş ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e beş vakit namazı ayrı ayrı, kıyam, kıraat, ruku, sücud ve rekat sayılarını da

³⁵ İbni Hazm İhkam(1/117-118) Sıbai Sünnet(s.157)

belirleyerek kıldırmiştir.³⁶ Şimdi namaz için getirilen bu tafsilatı vahyin dışında bir şey kabul etmemiz mümkün müdür? Öyleyse bunlar da vahiydir, korunmuştur.³⁷

İbni Kayyim da şunları söyler; **“Cenabı Hak size gücünüzün yetmediği bir şey yüklemez”** ayetine binaen Allah'ın kullara bilmedikleri meçhul bir şey veya imkansız bir şeyi farz kılması mümkün değildir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ittiba ve itaatin mükemmel manasının gerçekleşmesi için sünneti seniyye kıyamete kadar mahfuz, korunmuş olarak kalacak ve kıyamete kadar devam edecek demektir bunun manası. Allah Azze ve Celle, kevni emriyle Kur'an-ı Kerim'i koruma noktasını garantisi altına, aldığı gibi insanlardan hiç kimse bunu korumasa bile Allah'ın Kur'an'ı koruduğu gibi, aynı şekilde Kur'an'ın şerhi hüviyetindeki sünneti seniyyeyi de, Kur'an'ı, Sünneti himaye eden sünneti seniyye için gayret sarfeden alimleri vasıtasıyla koruma altına almıştır.

İbnu Kuteybe de, sünneti muhafaza yolundaki gayretlerden şöyle bahseder; “Ehl-i hadis hakikati bulabilecekleri yerlerde araştırdılar. Şarkta ve garbda, karada ve denizde Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hadislerini, eserlerini aramaları ve Onun sünnetine uymaları sebebiyle Allah'a yakınlık sağladılar. Onlardan biri bir tek hadis için yaya yola çıkar, ıssız çöllerde konaklar ve bunu sadece o hadisi nakledenin ağzından işitebilmek için yaparlardı. Sonra hadis alimleri, sahihini ve sakimini, nasihini ve mensuhunu, fakihlerden kimlerin hadislere

³⁶ Bkz.: Buhari(bedulhalk,6) Müslim(mesacid,116) Ebu Davud(salat,6) Tirmizi(salat,1) İbni Mace(salat 1) Ahmed(1/333, 354, 3/30)

³⁷ Necati Kara Kur'an Sünnet Bütünlüğü (s.219) bkz.: Hamedani Teysir(3/204) Kasımi Kavaid(s58) Sıbai Sünnet(s157) Şafii Risale(s53) Hucciyetus Sünne(s334) Ebu Zehv Hadis(s11)

muhalf görüş ileri sürdüğünü anlayasıya kadar hadisleri araştırmaya ve incelemeye devam ettiler...”³⁸

İmam Şafii, El-Ümm adlı eserinin, “Cimaul İlm” bölümünde, sünnetin fonksiyonunu iyi bilmeyen, onu zanni delil kabul eden, hatta inkar eden bir sözcü ile yaptığı münakaşayı nakleder. Oldukça uzun süren bu tartışmanın özeti şöyledir;

Muarız; “Biz sana bu kitabı her şeyin açıklaması olarak indirdik” ayeti her şeyin Kur’anda açıklandığını bildiriyor. Kur’anın bir kelimesini bile inkar eden kafir olur. Öyleyse neye dayanarak, herhangi bir emir hakkında; “burada bu farz manasınadır”, “burada hassdır”, “burada falan şeye delalet vardır” diye farklı hükümler ortaya çıkarılıyor? Sonra hadis ravileri hakkında zaman zaman “falanca hata etti” dersiniz. Şu halde biz de hadislerden bazısını kabul etmesek ne lazım gelir?”

İmam Şafii, önce Hikmet’in sünnet manasına geldiğini ispatlar ve der ki; “Allah’ın Kitabının ve ahkâmının dili olan Arapçayı bilmek, kişiyi, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den gelen haberleri de kabule sevk eder. Öyleyse bu bilgi de, ümmete nakledilen haberlerle ulaşacaktır. Dolayısıyla o haberleri kabul etmek gerekir.

Allah Teala Nisa suresi 65. ayetinde Rasulüne ittiba ve onun hükmüne teslimiyet gösterilmesini emretmiş, Nisa suresi 80. ayetinde Rasul’e itaat edenin Allah’a itaat etmiş olduğunu bildirmişdir. Demek ki Allah’ın hükmünü bildiren Kitap’tan ayrı olarak, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e vahyedilen hüküm de vardır.

³⁸ İbni Kuteybe Te’vilu Muhtelefil Hadis(s.155)

Haşr suresi 7. ayeti, Rasul'ün emir ve nehyine sarılmamızı istiyor. Peki bu farz bize olduğu gibi bizden önce yaşamış olanlara ve bizden sonra yaşayacaklara da şamil değil midir? Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i görmeyenlerin bu farzlara ulaşmalarının, ondan nakledilecek haberlerden başka yolu var mıdır?"

Daha sonra İmam Şafii, Kur'an'da bulunan bazı umumi hükümlerden, husus kastedildiğini, bunun ise ancak sünnetin tahsisi ile olduğunu anlatır. (namaz umumi emrinden hayızlı kadınların hariç tutulması, zekat hükmüne sadece bazı malların tabi tutulması, vasiyet hükmünün feraiz ayetleriyle nesh edilmesi, miras ayetlerinin bütün anne, baba ve çocuklara şamil olduğu halde, kafir olanların miras harici bırakılması gibi istisnaların sünnet ile yapılmasını buna misal verir.)

Muarız; "Haklısın şimdiye kadar ki iddialarımın hatalı olduğunu kabul ediyorum. Bazıları da Kitab'da beyan olması halinde hadisi kabul etmiyorlar. Namaz emrini sadece bir rekat kılmakla yerine getireceğini düşünüyor. Ne namaz vakitleri, ne de rekat sayıları söz konusu değil. Fakat neyse, bunlardaki tutarsızlığı anladım. Peki zanni delil (sünnet) ile kat'i bir haramın nasıl olup da mübah kılındığını bana izah edebilir misin?"

İmam Şafii; "Elbette. Bak şu yanında duran adamın kanı ve malı dokunulmaz değil mi? İki şahit dese ki; "Bu kişi falancayı öldürdü ve elindeki malını aldı ve işte yanındaki mal da gaspettiği maldır." Bu durumda ne yaparsın?"

Muarız; "Kıyas olarak onun öldürülmesine hükmeder, malı da asıl sahibinin varislerine dağıtırm."

İmam Şafii; "Peki bu şahitlerin yalan söyleme veya yanılma ihtimali var mıdır?"

Muarız; “Tabii ki.”

İmam Şafii; “Peki, kesinlikle dokunulmaz olan can ve malı nasıl oldu da kesin olmayan, iki şahidin şehadeti ile mübah kıldın?”

Muarız; “Mübah kıldım, çünkü şahitliği kabul etme emri var.”

İmam Şafii; “Peki Kur’an’da Katil işi hakkında şahitliğin kabulünü nass olarak buluyor musun?”

Muarız; “Hayır, lakin Allah’ın ancak mefhum ile emretmesinden istidlal ederek bunu çıkarıyorum.”

İmam Şafii; “Şahitlerin hakiki hallerine yalnız Allah Teala vakıf olduğu halde, zahire göre onları kabul durumunda isen, bil ki, biz hadis nakleden kimseden ondan daha fazlasını (Zabt, hıfz, adalet, tek kalmama gibi şartları) istiyoruz.”

Böylece İmam Şafii radiyallahu anh, kuvvetli bir istidlal ile muarızını ikna eder.³⁹

³⁹ İmam Şafii el Ümm(7/250-252) Bkz.:Ebu Zehra, İmam Şafii(tercemesi, s.206 v.d.)

*KUR'AN-I KERİM'DE PEYGAMBER
EFENDİMİZ SALLALLAHU ALEYHİ VE
SELLEM'E İMANI EMİR VE TARİF
EDEN AYETLER*

**1- Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in
Mü'minler İçin Allah'ın Büyük Bir Lütфу
Olduğunu İfade Eden Ayetler;**

“And olsun ki, Allah mü'minlere büyük bir lütufta bulundu; zira daha önce açık bir sapıklık içinde bulunuyorlarken onlara , kendi içlerinden, kendilerine Kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderdi.”(Al-i İmran 164 bkz.: Cum'a 2)

Bu peygamber, kendi cinslerinden, durumunu bildikleri, hallerinden haberdar oldukları, Arap toplumuna mensup bir peygamberdi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, alemlere rahmet olduğu halde, Allah Azze ve Celle, burada özel olarak mü'minlere lütufta bulunduğunu belirtiyor. Zira peygamberden faydalananlar sadece müminlerdir. Kitap; Kur'an-ı Kerim, hikmet ise; onun tefsiri olan Sünneti Nebevidir.

“And olsun, içinizden size öyle bir peygamber geldi ki, sıkıntıya uğramanız Ona ağır gelir, size düşkün,

mü'minlere şefkatlidir, merhametlidir. Eğer yüz çevirirlerse de ki; “Allah bana yeter, O’ndan başka ilah yoktur. O’na dayandım, O, büyük arş’ın sahibidir.”(Tevbe 128-129)

İbni Abbas r.a. der ki; “Allah bu ayette rasulünü kendi sıfatlarından olan; Rauf (şefkatli) ve Rahim (merhametli) sıfatlarıyla nitelemiştir.”⁴⁰

“O münafıklardan öyleleri de vardır ki, Peygamber’i incitirler ve; “O (her söylediğimizi dinleyen) bir kulaktır.” Derler. De ki; “(O) sizin için bir hayır kulağıdır. Allah’a iman eder, mü’minlere güvenir, sizden iman edenler için ise bir rahmettir.” Allah’ın Rasulünü incitenler yok mu, onlar için pek elemli bir azab vardır.”(Tevbe 61)

“(Ey Rasulüm!) Biz seni ancak alemlere bir rahmet olarak gönderdik.”(Enbiya 107)

Allah Azze ve Celle, “müminler için bir rahmet” demedi, “alemler için bir rahmet” dedi. Zira O, peygamberlerin efendisini göndermek suretiyle mahlukata merhamet etti. O peygamber, onlara büyük mutluluğu ve bedbahtlıktan kurtuluş çarelerini getirdi. O’nun vasıtasıyla insanlar dünya ve ahiret güzelliklerine ulaştılar. Onlar cahil iken onlara ilim öğretti, daha önce sapmışlarken, onlara

⁴⁰ İbnül Cevzi Zadul Mesir(3/521)

doğru yolu gösterdi. Böylece alemlere rahmet oldu. Allah, O'na iman edenlerin cezalarını erteledi, hayvana çevirme, yere batırma ve boğma gibi cezalarla köklerini kazımadı.

“Hem (o peygamber) onlardan (Araplardan) başkalarına (da bütün cin ve insanlara peygamber olarak gönderilmiştir) ki, (onlar) henüz kendilerine kavuşmamışlardır. O Azizdir, Hakimdir. Bu (peygamberlik) Allah'ın ihsanıdır. Onu dilediğine verir. Çünkü Allah pek büyük bir lütuf sahibidir.”(Cum'a 3-4)

Es-Sâvî der ki; “yani o, zamanında var olan insanlara peygamber olarak gönderildiği gibi, zamanında bulunmayıp da, daha sonra gelecek olanlara da gönderilmiştir. Onun peygamberliği, sadece kendi zamanında var olanlar için değil, aksine hem onları, hem de onların dışında kıyamete kadar gelecek olanları da kapsar.”⁴¹

Tabiin Mfessirlerinden Mücahid r.a. der ki; “ayette geçen “onlardan başkaları”; Araplar dışında peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e iman eden herkeştir.”⁴²

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem buyuruyor ki;

“Bana beş şey verildi ki, benden önce onlar hiçbir kimseye verilmemiştir. Bütün peygamberler sadece ve yalnız kendi kavimlerine gönderildi. Ben ise kırmızı , siyah her türlü ırk ve millete gönderildim. Benden önce ganimetler

⁴¹ Savi Haşiyesi(4/204)

⁴² İbni Kesir Tefsiri Muhtasarı(3/498)

kimseye helal olmadı, bana ise helal kılındı. Yeryüzü tertemiz ve mescid kılındı. Namaz vakti nerede gelirse, kişi namazını orada kılar. Bir aylık mesafedeki düşmanın kalbine korku konmak suretiyle (Allah tarafından) yardım edilmiştir. Bana şefa'at etme salahiyeti verilmiştir.”⁴³

⁴³ Ahmed(3/304) Darimi(1/322) Buhari(1/86, 1/113, 4/80) Müslim(mesacid, 2-3) Nesai(1/209-210) Cem'ül Fevaid(8356)

2-Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e İmanın Farz Olduğunu İfade Eden Ayetler;

“Ey İman edenler! Allah’a, Rasulüne ve peygamberine indirdiği Kitab’a ve daha önce indirdiği kitap(lar)a iman(da sebat) edin! Kim Allah’ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkar ederse, o takdirde doğrusu (haktan) uzak bir dalalet ile sapmış olur.”(Nisa 136)

“Şüphesiz ki iman edip sonra inkar edenler, sonra inanıp, tekrar inkar eden, sonra da inkarında aşırı gidenler yok mu, (bu inkarlarında devam ettikleri müddetçe) Allah onları ne bağışlayacak, ne de doğru yola iletecektir.”(Nisa 137)

Katade r.a. der ki; “Bu ayet Yahudiler hakkındadır. Onlar Hz. Musa’ya iman ettiler, sonra buzağıya tapmak suretiyle kafir oldular. Sonra Musa a.s. dönünce tekrar iman ettiler, daha sonra İsa a.s.’ı inkar ettiler, sonra da Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’i inkarları sebebiyle küfürleri arttı.” Taberi de bu şekilde tefsir etmiştir.

İbni Abbas r.a.; münafıklar da bu ayetin hükmüne dahildir demiştir.⁴⁴

“Allah’a ve Rasulüne sadık kaldıkları takdirde, zayıflara da, hastalara da sarf edecek bir şey bulamayanlara da (cihaddan geri kalmalarından dolayı) bir günah yoktur.”(Tevbe 91)

Bu ayette Allah Azze ve Celle, mazeret sahiplerinin mazeretini, ancak kendisine ve Rasulüne bağlı kalmaları şartıyla kabul edeceğini beyan etmektedir.

“Mü’minler ancak o kimselerdir ki; Allah’a ve Rasulüne iman etmişlerdir, ictimai bir iş için Onunla beraber buldukları zaman ondan izin almadan gitmezler...”(Nur 62)

Allah Azze ve Celle, rasulüne iman etmeyi ve rasulünden izin alınarak hareket edilmesini imanının özelliklerinden saymışken, O’na iman etmeyenlerin mümin olması düşünülebilir mi?

⁴⁴ Muhtasarı İbni Kesir(1/448)

“(Ey Habibim!) De ki; “Ey insanlar! Muhakkak ki ben, sizin hepinize göklerin ve yerin mülkü kendisinin olan Allah’ın peygamberiyim. O’ndan başka ilah yoktur. O hayat verir ve O öldürür. Öyleyse Allah’a ve O’nun ümmi peygamber olan rasulüne iman edin; O ki, Allah’a ve O’nun kelimelerine (kitaplarına) iman eder, Ona tabi olun ki, hidayete eresiniz.”(A’raf 158)

Bu ayet, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in peygamberliğinin bütün halk için umumi oluşunu açıklar.

“Şüphesiz ki Biz seni, bir şahid, bir müjdeleyici ve bir korkutucu olarak gönderdik. Ta ki Allah’a ve Rasulüne iman edesiniz, Ona (dinine ve peygamberine) yardım edesiniz, O’na saygı gösteresiniz...”(Fetih 8-9)

“Celâlim için, sen o kitap verilmiş olanlara, bütün delilleri de getirsen, yine de senin kiblene tabi olmazlar, sen de onların kıblesine tabi olmazsın. Zaten onlar da birbirlerinin kıblesine tabi değiller. Celâlim hakkı için, sana gelen bunca ilmin arkasından sen tutar da onların

arzu ve heveslerine uyacak olursan, o zaman hiç şüphesiz, sen de zâlimlerden olursun.”(Bakara 145)

Bu ayet, Ehli Kitabın boş ümitlerini kesmek için indirilmiştir. Çünkü Yahudiler Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’i aldatmak için; “eğer (Kudüs’e yönelerek) bizim kiblemize devam etseydin, senin beklemekte olduğumuz peygamber olacağını ümit ederdik” dediler. Yahudiler ve Hristiyanlar birbirlerinin kiblesine dönmezler. Zira her iki grup da İsrailoğullarından olmalarına rağmen, aralarında şiddetli ihtilaf ve düşmanlık vardır.

“Halbuki kim Allah’a ve Rasulüne iman etmezse, hiç şüphesiz ki Biz, o kafirler için alevli bir ateş hazırlamışızdır.”(Fetih 13)

Bu ayet, Allah’a iman etse bile, rasulüne iman etmedikçe kişinin kafir olduğunu belirtir.

“Mü’minler ancak o kimselerdir ki, Allah’a ve Rasulüne iman ederler, sonra şüpheyeye düşmezler...”(Hucurat 15)

“O halde Allah’a , Rasulüne ve indirdiğimiz o nur’a iman edin!..”(Tegabun 8)

Allah Azze ve Celle, kendisine, Rasulü Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e ve Kur'anı Kerim'e iman edilmesini şart koşmakta, bunlara imanı, kendisine iman ile bir tutmaktadır.

“Onlar için ister mağfiret dile, ister mağfiret dileme (fark etmez). Eğer onlar için yetmiş defa da istiğfar etsen, Allah onları asla bağışlamayacaktır. Bu şüphesiz ki onların, Allah'ı ve Rasulünü inkar etmeleri sebebiyledir...”(Tevbe 80)

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e iman; O'nun sadece bir peygamber olduğuna inanmanın ötesinde bir anlam ifade eder. Bu da; Onun Allah'tan alıp bize bildirdiklerinin bütünü, Onun her bakımdan örnek alınmasını ve Ona itaati de gerektirir.

Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e imanın farz olduğunu ifade eden hadis-i şeriflere gelince, bunlardan birkaçı şöyledir;

Ebu Hüreyre radiyallahu anh, merfuan rivayet ediyor; “İnsanlarla Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet edinceye, Bana ve getirdiğim hükümlere iman edinceye kadar savaşmakla emrolundum...”⁴⁵

⁴⁵ Buhari(24,1321,2748) Müslim(22) Begavi Şerhus-Sünne(1/67) Beyhaki(2/3, 3/92, 4/104) İbni Mace(3927) Ebu Davud(2623) Tirmizi(2606) Ahmed(2/314, 345, 377, 384, 4/8) Nesai(5/14) Darimi(siyer,10) Şafii Müsned(s.14) Mişkat(12) Hadis manen mütevatirdir.

“Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) nefsi elinde olan Allah’a yemin olsun ki, şu Yahudi ve Hristiyanlardan, beni işitip de haberdar olan, sonra beraber gönderilmiş olduğum hükümlere inanmadığı halde ölen bir kimse yoktur ki ateş ehlinde olmasın!”⁴⁶

“Kul kabire konulup yakınları kabrin başından ayrıldıklarında ayaklarının sesini işitir. Ona iki melek gelir ve konuşur; “Muhammed hakkında ne diyorsun?” derler...sonra kafir ve münafığa gelirler...kafir der ki; “Bilmiyorum, halkın söylediğini söylüyordum.” Sonra demir balyozlarla ensesine vurulur. Bir çılgılık atar ki onu insan ve cinlerden başka her şey işitir.”⁴⁷

“İslam beş (temel) üzerine bina edilmiştir; Allah’tan başka ma’bud olmadığına ve Muhammed’in O’nun kulu ve Rasulü olduğuna şahadet, namazı dosdoğru kılmak, hak sahiblerine zekatı vermek, Beyt’i hacetmek ve Ramazan orucunu tutmak.”⁴⁸

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’e imanı emreden birçok ayet varken, bunun aksini iddia edenler Bakara suresindeki şu ayeti delil gösteriyorlar;

⁴⁶ Müslim(153, 240) Ahmed(2/350) Cem’ül Fevaid(20) Şerhus Sünne(1/104) Mişkat(10) İbni Kesir Tefsiri(1/90, 255) İbni Mende İman(88) İbni Mende Tevhid(s194) Elbani Sahiha(157) Tayalisi(43) Taberi(2/235) Suyuti el-Havi(2/145) Ebu Nuaym Hilye(4/308) Ebu Avane(1/104) İbni Teymiye Fetava(4/188) Nesai Süneni Kübra(1/241) Tarhut Tesrib(7/159) Busayri İthaf(94)

⁴⁷ Buhari(cenaiz 87) Ebu Davud(sünnet, 34) Ahmed(4/296) Tirmizi(kıyamet 36) İbni Teymiye Fetava(4/253)

⁴⁸ Buhari(7) Müslim(21) Tirmizi(2609) Ahmed(2/26, 92, 120, 143) Nesai(8/107) Şerhus Sünne(1/17) Mişkat(4)

“Şüphesiz ki, (zahiren) iman edenler, Yahudi olanlar, hristiyanlar ve sabiilerden, kim Allah’a ve ahiret gününe iman edip Salih bir amel işleyenlerin Rableri katında mükafatları vardır. Onlara korku yoktur ve mahzun da olmazlar.”(Bakara 62)

Halbuki ayetin nüzul sebebi şöyledir; “Selman radiyallahu anh, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına gelince, kendi halkının ibadetlerinden ve dini yorumlarından haber vermeye başladı. Dedi ki;

“Ey Allah’ın Rasulü! Onlar namaz kılıyor, oruç tutuyor, sana iman ediyor ve senin peygamber olarak gönderileceğine iman ediyorlardı.” Selman radiyallahu anh, onları övmeyi bitirince Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem,

“Ey Selman! Onlar cehennem ehlidirler.” Buyurdu. Bunun üzerine bu ayet nazil oldu.⁴⁹

İbni Abbas radiyallahu anhuma’nın tefsiri; “Bundan murad, peygamber sallallahu aleyhi ve sellem gönderilmezden evvel, Yahudilik ve hristiyanlığın batıl itikadlarından uzak olarak Hz. İsa aleyhisselam’a inanmış olan kimselerdir. Mesela; Kuss Bin Saide, Rahib Bahira,

⁴⁹ Hakim(3/600) Vahidi Esbab-ı Nüzul(s.28-29) Taberi(1/229) Suyuti Dürrül Mensur(1/72) Lübabun Nukul(1/13) Abdulfettah el-Kadi Esbabun Nüzul(s.13) Bedreddin Çetiner Esbabun Nüzul(1/23) İbni Ebi Ömer ve İbni Ebi Hatim’den naklen.

Habibun Neccar, Zeyd Bin Amr Bin Nüfeyl, Varaka Bin Nevfel, Selman-ı Farisi, Ebu Zerr el-Gifari ve Necaşî'nin heyetindeki kimseler gibi... Buna göre sanki Hak Teala şöyle demektedir;

“Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) gönderilmezden önce Yahudilerin batıl dini üzere ve hristiyanların batıl dini üzere olanlardan, Hz. Muhammed peygamber olarak gönderildikten sonra Allah'a, ahiret gününe ve Hz. Peygambere iman eden herkes için Rableri katında mükafat vardır.”⁵⁰

Bu ayetin nüzulünden sonra Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki; “Kim beni duymadan İsa'nın dini üzere, İslam üzere ölürse o, hayır üzeredir. Ama her kim bugün beni duyduğu halde bana iman etmezse şüphesiz ki o helak olmuştur.”⁵¹

Kur'an, Kitap ehli olanlardan Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları elçiye tabi olanları över, onlar için ve bütün insanlar için kurtuluş yolunun ancak Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e iman ve ittiba etmek olduğunu belirtir;

⁵⁰ Fahreddin Razi Tefsiri Kebir(3/54) Bkz.; İbni Kesir(1/48-49) Celaleyn(s12) Nisaburi Vede hul Burhan(1/136) Vahidi Esbabun Nüzul(s.23)

⁵¹ Taberi(1/256) İbni Teymiye Mecmuul Fetava(7/430) İbni Hişam(1/214-220)

“Yanlarındaki Tevrat ve İncil’de yazılı buldukları o elçiye, o ümmî Peygamber’e uyanlar (var ya), işte o Peygamber onlara iyiliği emreder, onları kötülükten meneder, onlara temiz şeyleri helâl, pis şeyleri haram kılar. Ağırlıklarını ve üzerlerindeki zincirleri indirir. O Peygamber’e inanıp ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nûr’a (Kur’an’a) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır.

(Ey Habibim!) De ki; “Ey insanlar! Muhakkak ki ben, sizin hepinize göklerin ve yerin mülkü kendisinin olan Allah’ın peygamberiyim. O’ndan başka ilah yoktur. O hayat verir ve O öldürür. Öyleyse Allah’a ve O’nun ümmî peygamber olan rasulüne iman edin; O ki, Allah’a ve O’nun kelimelerine (kitaplarına) iman eder, Ona tabi olun ki, hidayete eresiniz.”(A’raf 157-158)

Ayrıca Ehl-i Kitap olanların Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’e iman ettikleri takdirde rahmetten iki kat nasib alacakları belirtilir;

“(Ey geçmiş peygamberlere) iman edenler! Allah’tan korkun ve Rasulüne iman edin ki, size rahmetinden iki kat nasib versin ve sizin için bir nur kılsın ki onunla (doğru yolu bulup) yürürsünüz.

Günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah, Gafurdur, Rahimdir.”(Hadid 28)

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’e uymayanlar sadece heveslerine uymuş olurlar ki, onlar şu tehde muhatapdırlar;

“Eğer sana cevap veremezlerse, bil ki onlar, sırf heveslerine uymaktadırlar. Allah’tan bir yol gösterici olmaksızın kendi hevesine uyandan daha sapık kim olabilir.”(Kasas 50)

Ehli Kitab’ın Peygamber Efendimiz’e iman etmedikleri takdirde akibeti cehennemde sonsuza kadar kalmaktır;

“Kitab ehlinde ve müşriklerden kafir olanlar, kendilerine apaçık bir hüccet gelinceye kadar (buldukları dinden) ayrılacak değillerdir.

(istedikleri bu delil) Allah tarafından gönderilmiş bir peygamberdir ki (onlara) temiz kılınmış sayfeleri (Kur’an’ı) okur.

Onda dosdoğru yazılar (hükümler) vardır.

Böyleyken o kitap verilenler, ancak kendilerine o apaçık delil geldikten sonra ayrılığa düştü.

Halbuki ancak dinde ihlaslı olmaları, hakka yönelmişler olarak O'nun (rızası) için yalnız Allah'a kulluk etmeleri, namazı hakkıyla eda etmeleri ve zekat vermeleri emrolunmuştu.

İşte bu ise doğru dindir. Şüphesiz ki, kitap ehlerinden ve müşriklerden inkar edenler cehennem ateşindedirler.

Orada ebedi kalacaklardır. İşte mahlukatın en şerhileri onlardır.”(Beyine 1-6)

3- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'i İnsanlara En İdeal Bir Örnek Olarak Gösteren Ayetler;

“And olsun, Allah ve Rasulünde sizin için – Allah’ı ve ahireti arzu eden ve Allah’ı çok zikreden kimseler için - (uyulacak) en güzel bir örnek vardır.”(Ahzab 21)

Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, Rabbinden kendisine vahyolunana uymakla emrolunmuştur;

"Rabbinden sana vahyedilene uy"(Ahzab 2 ayrıca bkz.: En'am 106, Yunus 109)

Dolayısıyla, O'na uyanlar hakka uymuş ve hakkı uygulamış olurlar. Çünkü onun uyulacak en güzel ve yegane örnek olduğu gerçeği yine Kur'an'ın bir emri, bir tavsiyesidir. Bu ayette “şu veya bu konuda örnektir” diye bir kayıt koyulmamış olması, onun peygamberliği ile ilgili her konuda insanlar için örnek alınması gereken bir rehber olduğunu göstermektedir.

Bu örnek oluş, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bütün tavır ve davranışlarını, hareketlerini kapsayıcı bir özellik taşır. Bu örneklik; ümmet için din

işlerinden sayılan hususlarda vacib, dünya işlerinden sayılan hususlarda müstehablık ifade eder.⁵²

İbni Abbas radiyallahu anhuma der ki; “Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir şeye çağırıyor, nefis de bir şeye çağırıyorsa, mutlaka Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’e itaat edilmelidir. Zira nefis, helake, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ise, kurtuluşa davet eder.”⁵³

Diğer bir ayette de şöyle buyrulur;

“Nun, Kaleme ve yazdıklarına andolsun, sen Rabbinin nimetiyle mecnun değilsin, senin için kesintisiz bir mükafat vardır. Ve sen büyük bir ahlak üzeresin.”(Kalem 1-4)

⁵² Kurtubi(14/102-103)

⁵³ Hazin Lübabut Te’vil(3/464)

**4- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e
Kur'an'ın Dışında da Vahiy Geldiğine İşaret Eden
Ayetler;**

“Allah sana Kitab’ı ve hikmeti indirmiş ve sana bilmediğin şeyleri öğretmiştir. Allah’ın sana olan lütfu cidden büyük olmuştur.”(Nisa 113)

“Ey Rabbimiz! Onlara, içlerinden senin âyetlerini kendilerine okuyacak, onlara kitap ve hikmeti öğretecek, onları temizleyecek bir peygamber gönder. Çünkü üstün gelen, her şeyi yerli yerince yapan yalnız sensin.”(Bakara 129)

“Nitekim kendi içinizden size ayetlerimizi okuyan, sizi (kötü inanç, fikir, söz ve fiillerden) arındıran, size Kitap ve hikmeti ve bilmediklerinizi öğreten bir peygamber gönderdik.”(Bakara 151)

“Hakikaten Allah mü’minlere lütufta bulunmuştur. Çünkü onlara içlerinden bir peygamber gönderdi, onlara (Allah’ın) ayetlerini okuyor, onları (günahlardan) temizliyor ve onlara Kitab’ı ve hikmeti öğretiyor.”(Al-i İmran 164)

"Çünkü ümmilere içlerinden, kendilerine âyetlerini okuyan, onları temizleyen, onlara Kitab’ı ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderen O'dur. Kuşkusuz onlar önceden apaçık bir sapıklık içindeydiler."(Cum'a 2)

“Hem evlerinizde Allah’ın ayetlerinden ve hikmetten (size) okunanları düşünün!..”(Ahzab 34)

Allah Teala’nın Kur’an’da Rasulüne ve Müslümanlara öğrettiğini, yine onlara indirdiğini ifade ettiği **“hikmet”**; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetidir. Zira Allah’ın kitabında ifade ettiği **“Kitap”**; Kur’an’dır. Kitabın peşine de hemen hikmeti zikretmiştir. **“Hikmet”** i sünnetten başka bir şeye hamletmek caiz değildir.⁵⁴

⁵⁴ Bunu Katade, Hasan ve Yahya Bin Ebi Kesir radiyallahu anhum de rivayet etmiştir.; Şafii Risale(s.45) Suyuti Miftahul

Evzai, Hassan Bin Atiyye'nin şöyle dediğini nakleder; "Cibril, Kur'an'ı indirdiği gibi sünneti de peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e indiriyordu."⁵⁵

"O hevasından konuşmaz, O kendisine vahyedilen vahiyden başka bir şey değildir."(Necm 3-4)

Ayette peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in asla hevasından konuşmayacağı genel ifadesinden sonra yine genel bir hüküm ile Onun konuştuklarının vahiyden ibaret olduğu belirtilmiştir. Buna bağlı olarak ayette özellikle; "**nutk = konuşma**" fiilinin seçilmiş olması ve bu gibi makamlarda genellikle kullanılan "**tilavet = okuma**" ve "**kıraet = okuma**" fiillerinin tercih edilmemiş olması da dikkat çekicidir. Eğer burada sadece Kur'an kastedilmiş olsaydı bu fiillerden biri kullanılabilirdi.⁵⁶

Cenne(s.64) Taberi(2/99,4/163) Lalekai Şerhu Usulis Sünne(1/71) İbni Abdilberr Cami(1/17) Hatib el-Fakih(1/88) İbni Kesir(1/343) Razi Tefsir(3/474) İbni Teymiye Fetava(1/69) İbni Kuteybe Te'vil(s.307) Abdulgani Hucciyetus Sunne(s335) Necati Kara Kur'an-Sünnet Bütünlüğü(s.222) Taberi(2/99)

⁵⁵ Darimi(1/117) İbnu Kuteybe Te'vil(s166) Kurtubi(1/33) Abdurrezzak(11/255) Fezari Siyer(315) Şatibi Muvafakat(4/24) İbni Mübarek Zühd(2/23) İbni Abdilberr Cami(496) Hatib Kifaye(s12) Kasimi Kavaid(59) Ebu Zehv Hadis(s59)Miftahul Cenne(s74) İbni Teymiye Fetava(3/314) Suyuti el-Havi(1/360) Mekhul bunu mürsel olarak rivayet eder; Ebu Davud Merasil(s.361) Kurtubi(1/39) Ebu Zehv Hadis(s11)

⁵⁶ Doç.Dr.Mevlüt Güngör, "Kur'an'ın Hz.Peygamberin Sünnetine Verdiği Değer" (sempozyum tebliği) Bkz.: Taberi(4/163) Lalekai Şerhu UsulisSünne(1/71) İbni Abdilberr Cami(1/17) İbni Kuteybe Te'vil(s307)

Ebul Beka bu ayet hakkında der ki; “Kur’an ve Hadis, Necm suresi 3-4. ayetleri deliliyle Allah’tan inen bir vahiy olarak insanlığa meydan okuyorlar. Şu kadar var ki icaz ve tahaddi açısından Kur’an, sünnetten ayrılır. Çünkü Kur’an’ın lafızları levhi mahfuzda yazılıdır. Onda ne Cibril’in ne de Rasulullah’ın bir tasarrufu vardır. Hadislere gelince muhtemelen onlar, sırf mana olarak Cibril’e inmiş, o da onlara ifade elbisesini giydirerek Rasule açıklayıp ilham etmiş, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem de onları fasih bir ibare ile kurallarına uygun olarak ifade etmiştir.”⁵⁷

Sünnet’in vahiy olduğuna delil olan diğer ayetler;

“De ki; (ben, bu hakikatleri beyan eden) o peygamberlerden farklı (şeyler söyleyen) biri değilim, ne bana, ne de size ne yapılacağını da bilmem. Doğrusu (ben) ancak bana vahyedilene tabi olurum ve ben sadece (Allah’ın azabından haber veren) apaçık bir korkutucuyum.”(Ahkaf 9)

Bu ayetteki **“Ben ancak bana vahyedilene uyarım”** ifadesi, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetinin vahye dahil olduğunu belirtmektedir.

⁵⁷ Ebul Beka Külliyyat (s.722)

KUR'AN DIŞINDA PEYGAMBER S.A.V.'E VAHYEDİLDİĞİNE DAİR KURAN'DAN DELİLLER:

1- Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, Medine'de bir müddet (on yedi ay kadar) Beyti Makdis'e doğru namaz kıldı. Halbuki Kur'an'da böyle bir emir olmadığına göre bu emir vahyi gayri metluv olan sünnet ile olmuştur. Zira namazda Rasulullah'ın ictihadı ile Kudüs'e yöneldiğini söylemek sahih olmaz. Kiblenin değiştirilmesinden bahseden;

“(Ey Muhammed!) Biz senin yüzünün göğe doğru çevrilmekte olduğunu (yücelerden haber beklediğini) görüyoruz. İşte şimdi, seni memnun olacağın bir kıbleye döndürüyoruz. Artık yüzünü Mescid-i Haram tarafına çevir. (Ey müslümanlar!) Siz de nerede olursanız olun, (namazda) yüzlerinizi o tarafa çevirin. Şüphesiz yok ki, ehl-i kitap, onun Rablerinden gelen gerçek olduğunu çok iyi bilirler. Allah onların yapmakta olduklarından habersiz değildir.” (Bakara 144.) ayeti, daha önce Beytul Makdis'in kıble olmasının emredildiğini ifade eder. Bu ayetten bir önceki ayette;

"Senin (arzulayıp da şu anda) yönelmediğin kibleyi (Kâbe'yi) biz ancak Peygamber'e uyanı, ökçeleri üzerinde geri dönmenden ayırdetmemiz için kible yaptık. Bu, Allah'ın hidayet verdiği kimselerden başkasına elbette ağır gelir. Allah sizin imanınızı asla zayi edecek değildir. Zira Allah insanlara karşı şefkatli ve merhametlidir."(Bakara 143) buyrularak, önceki kible tayini de Allah'a atfedilmektedir.

Ayet açıkça, beyti makdis'in ilk kible yapılmasının Allah Azze ve Celle'nin emriyle olduğunu göstermektedir. Bu emir Kur'an'ın hiçbir yerinde yer almadığına göre vahyi-gayri metluv olan sünnet ile verilmiştir. Demek ki, Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'in emirlerinin Kur'an'da yer alıp almadığına bakılmaksızın Müslümanların Rasulullah s.a.v.'i takip edip etmeyeceklerini sınamak için bazen bu tür emirler verilmiştir.

2- Bir defasında Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem, eşlerinden Hafsa r.a.'ya bir sır söyledi. O ise sırrı bir diğer şahsa ifşa etti. Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem bu sırrın eşi tarafından ifşa edildiğini öğrenince ondan bir açıklama istedi. Eşi, peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'e bunu kimin söylediğini sordu. Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem bunun kendisine Allah tarafından haber verildiğini söyledi. Bu hadise Kuran'da şöyle anlatılıyor;

"Hani peygamber zevcelerinden birine gizlice bir söz söylemişti. Bunun üzerine o zevce bunu haber verip Allah da ona bunu açıklayınca, (peygamber)

bunun ancak bir kısmını bildirmiş, bir kısmından vazgeçmişti. Artık bunu kendi eşine söyleyince o zevce; “Bunu sana kim haber verdi?” dedi. Peygamber de; “her şeyi bilen, her şeyden haberdar olan (Allah) haber verdi” dedi.” (Tahrim 3)

Kur'an'da, bu ayette geçen o hanımının ifşa ettiği haber açıklanmadığı gibi, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in söylediği söz de zikredilmemiştir. Şu halde o vahyi gayri metlûv olan sünnet ile haberdar edilmiştir.

3- İslam'ın ilk yıllarında müslümanlar ramazan ayında iftardan sonra kısa süreliğine de uyurlardı. Bu esnada kişinin eşiyle cinsi münasebette bulunmasına müsaade edilmezdi. Bu sebeple bir kimse iftardan sonra kısa bir süre uyur, tekrar uyanırsa gece istirahati boyunca oruçlu olmamasına rağmen eşiyle cinsi münasebet fırsatını kaybederdi. Bu kural peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem tarafından konulmuş olup Kuran-ı Kerim'de yer almıyordu. Ancak bazı Müslümanların bu kuralı çiğnemeleri üzerine Allah Azze ve Celle bu kişileri önce azarlayan ayetleri indirdi, daha sonra da bu hüküm neshedilerek Müslümanlara iftardan sonra da eşleriyle cinsel münasebette bulunabileceklerine dair ruhsat verildi. Bu hadise şu ayette anlatılır;

"Oruç gecesinde kadınlarınıza yaklaşmak size helâl kılındı. Onlar sizin için birer elbise, siz de onlar için birer elbisesiniz. Allah sizin kendinize kötülük ettiğinizi bildi ve tevbenizi kabul edip sizi bağışladı. Artık (ramazan gecelerinde) onlara yaklaşın ve Allah'ın sizin için takdir ettiklerini isteyin. Sabahın beyaz ipliği (aydınlığı), siyah ipliğinden (karanlığından) ayırt edilinceye kadar yeyin, için, sonra akşama kadar orucu tamamlayın..."(Bakara 187)

Bu ayet, Ramazan ayında geceleri kişinin eşiyle cinsi münasebette bulunmasının önceleri caiz olmadığını göstermekte, bu ayet nazil olmadan önce ramazan ayı gecelerinde cinsi münasebette bulunan kişilerin yaptıkları fiil "kendilerine kötülük" olarak tavsif edilerek ihtarda bulunulmakta, "O size acıdı ve tevbenizi kabul etti" ifadesi, onların bu fiillerinin günah olduğunu belirtmektedir...

Bütün bu hususlar şunu göstermektedir ki; ramazan gecelerinde cinsi münasebete ilişkin daha önceki yasak "yetkili biri" tarafından yürürlüğe konmuş olup, Müslümanların buna riayet etmesi mecburi idi. Halbuki Kuran-ı Kerim'de ilgili yasağa dair hiçbir ayet bulunmamaktadır. Bu yasak sadece Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem tarafından ortaya konmuştur.⁵⁸

4- Uhud savaşı münasebetiyle Bedir savaşında meydana gelen olayları hatırlatmak üzere bazı ayetler nazil oldu. Bu ayetlerde, Allah'ın mü'minlere nasıl yardım ettiği, onlara yardım için melekler göndermeyi vaad ettiği ve bunu fiilen ne şekilde yaptığı anlatılmaktaydı. Bu ayetler ve mealî şöyledir;

⁵⁸ Muhammed Taqi Osmani The Authority of Sunnah(terc: Dr. İbrahim Kutluay s.32)

"Andolsun, sizler güçsüz olduğunuz halde Allah, Bedir'de de size yardım etmişti. Öyle ise, Allah'tan sakının ki O'na şükretmiş olasınız. O zaman sen, müminlere şöyle diyordun: İndirilen üç bin melekle Rabbinizin sizi takviye etmesi, sizin için yeterli değil midir? Evet, siz sabır gösterir ve Allah'tan sakınırsanız, onlar (düşmanlarınız) hemen şu anda üzerinize gelseler, Rabbiniz, nişanlı beş bin melekle sizi takviye eder. Allah, bunu size sırf bir müjde olsun ve kalpleriniz bu sayede rahatlasın diye yaptı. Zafer, yalnızca mutlak güç ve hikmet sahibi Allah katındandır."(Al-i İmran 123-126)

Bu ayetlerdeki " **Allah, bunu size sırf bir müjde olsun ve kalpleriniz bu sayede rahatlasın diye yaptı**" ifadesi meleklerin yardımıyla müjdelemeyi Allah'a atfetmektedir. Demek ki, söz konusu yardım müjdesi bizatihi Allah tarafından verilmiştir. Ancak bedir savaşı esnasında verilen bu müjde Kur'an'da geçmemektedir... Aynı şekilde Peygamber s.a.v'in sözü başka bir örnekte "Allah'ın sözü" olarak kabul edilmiştir. Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'in diğer sözlerinden bu sözleri ayıran şey, onun Kuran'da yer almayan hususi bir vahiyle kendisine bildirilmiş olmasıdır. İşte buna vahiy-i gayri metluv denilir.⁵⁹

⁵⁹ Osmani a.g.e.(s.33-34)

5- Uhud savaşıyla ilgili başka bir duruma işaret edilerek Kuran-ı Kerim'de şöyle buyrulur;

"Hatırlayın ki, Allah size, iki taifeden (kervan veya Kureyş ordusundan) birinin sizin olduğunı vadediyordu; siz de kuvvetsiz olanın (kervanın) sizin olmasını istiyordunuz. Oysa Allah, sözleriyle hakkı gerçekleştirmek ve (Kureyş ordusunu yok ederek) kâfirlerin ardını kesmek istiyordu."(Enfal 7)

Bu ayette işaret edilen "iki taifeden biri" Ebu Süfyan'ın Suriye'den gelmekte olan ticaret kervanıydı. Diğer taife ise Mekke'li müşriklerden oluşan Ebu Cehil Komutasındaki orduydı. Üstteki ayetin ifadesine göre Allah, müminlere bu iki taifeden birine karşı zafer kazanacaklarını vaad etmişti. Müslümanlar kervanı ele geçiremediler, fakat Ebu Cehil komutasındaki orduya karşı olan savaşı kazandılar. **"Allah size, iki taifeden (kervan veya Kureyş ordusundan) birinin sizin olduğunı vadediyordu"** ifadesindeki vaad Kur'anda geçmemektedir. Bu vaad, Müslümanlara peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem tarafından herhangi bir ayete referansta bulunulmadan ifade edilmişti.

6- Nadir oğulları ile olan hadise esnasında –ki onlar Medine'de meşhur bir Yahudi kabilesi idi- bazı müslümanlar, onların kalelerinin çevresindeki hurma ağaçlarını, düşmanı teslim olmaya zorlamak amacıyla kesmişlerdi. Savaş sona erince bir kısım Yahudiler ağaçların kesilmesine itiraz ettiler. Kuran-ı Kerim onların itirazlarına şu ayetle cevap verdi;

"Hurma ağaçlarından, herhangi birini kesmeniz veya olduğu gibi bırakmanız hep Allah'ın izniyledir ve O'nun yoldan çıkanları rezil etmesi içindir."(Haşr 5)

Bu ayette müslmanların, ağaçları "Allah'tan alınan bir izinle" kestikleri doğrudan ifade edilmiştir. Fakat hiç kimse savaş esnasında ağaçların kesilmesine müsaade sonucunda bu olayın olduğuna dair Kuran-ı Kerim'de geçen hiçbir ayet gösteremez.⁶⁰

7- Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'in Zeyd Bin Harise'yi evlatlık olarak edindiği malumdur. Zeyd, Zeyneb Binti Cahş'la evlendi. Bir süre sonra onların ilişkileri zorla yürümeye başladı. Nihayetinde Zeyd, Zeyneb'i boşadı. Cahiliye döneminde evlatlık edinilen oğul, her bakımdan öz oğul gibi muamele görürdü. Kur'an-ı Kerim ise evlatlık kimsenin gerçek evlat gibi muamele göremeyeceğini ilan etti.

Allah, evlatlık hakkındaki cahiliye anlayışını yıkmak için Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'e evlatlık edindiği Zeyd Bin Harise'nin Zeyneb'den boşanmasından sonra Zeyneb'le evlenmesini emretti. Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem başlangıçta cari adetler sebebiyle biraz gönülsüzdü. Çünkü evlatlık edindiği birinin boşadığı eşiyile evlenmek utanılacak bir işti. Fakat Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem Allah'tan hususi bir emir alınca Zeyneb'le evlendi. Bu olay Kuran-ı Kerim'de şu şekilde ifade edilmiştir;

⁶⁰ Osmani a.g.e.(s.35)

"(Resûlüm!) Hani Allah'ın nimet verdiği, senin de kendisine iyilik ettiğin kimseye: Eşini yanında tut, Allah'tan kork! diyordun. Allah'ın açığa vuracağı şeyi, insanlardan çekinerek içinde gizliyordun. Oysa asıl korkmana lâıık olan Allah'tır. Zeyd, o kadından ilişiğini kesince biz onu sana nikâhladık ki evlâtlıkları, karlılarıyla ilişkilerini kestiklerinde (o kadınlarla evlenmek isterlese) müminlere bir güçlük olmasın. Allah'ın emri yerine getirilmiştir."(Ahzab 37)

Bu ayetteki "Allah'ın açığa vuracağı şeyi içinde gizliyorsun" ifadeleri, Zeyd'in boşanmasından onun Zeynep'le evleneceğini Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'e Allah'ın haber verdiğini göstermektedir... Ancak bu bilgi Kur'an'da geçmemektedir ve bu, Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'e gayri metluv vahiy kanalıyla iletilmiştir. "Biz onu sana nikahladık" ifadesi de bu evliliğin Allah'ın emriyle gerçekteştiğini göstermekte, bu emir de Kur'an'da yer almamaktadır. Bu da bir başka delildir.

8- Kur'an-ı Kerim'de Müslümanlara namaz kılmayı ve namazda sabit olmayı tekrar tekrar emretmiştir. Aşağıdaki ayette aynı emir tekrar edildikten sonra, Kuran-ı Kerim Müslümanlara özel bir imtiyaz verir. Buna göre savaş durumunda müslümanlar, düşmanlarının saldırısından korktuklarında namazı nasıl mümkün olursa öyle, ister at veya deve üzerinde, ister yürürken kılabileceklerdir. Ancak düşman tehlikesi sona ermesi halinde, müslümanlar namazı

normal şekilde kılmakla emrolundular. Bu prensip aşığıdaki ayette şöyle ortaya konmuştur;

"Namazlara ve orta namaza devam edin. Allah'a saygı ve bağılık içinde namaz kılın. Eğer (herhangi bir şeyden) korkarsanız (namazlarınızı) yürüyerek yahut binmiş olarak (kılın). Güvene kavuştuğunuz zaman, siz bilmezken Allah'ın size öğrettiği şekilde O'nu anın (namaz kılın)."(Bakara 238-239)

Ayet, müslümanlar üzerine farz olan birden fazla namazdan bahsetmekte, ancak namazların tam sayısı Kuran'ın ne bu ayetinde ne de diğer surelerinde geçmemektedir. Farz namazların sayısı, yalnızca Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem tarafından beyan edilmiştir. Kuran-ı Kerim; "Namazlara devam edin" buyurarak, peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'in Müslümanlara bunu uygulamalı olarak gösterdiğini teyit etmiştir.

Yine bu ayet, "orta namaz"a özel bir önem atfetmekte, ancak (tam olarak) onun hangi namaz olduğunu belirtmemektedir. Orta namazın hangi namaz olduğunu açıklama işi Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'e bırakılmıştır.

En önemli delil de; " **Güvene kavuştuğunuz zaman, siz bilmezken Allah'ın size öğrettiği şekilde O'nu anın (namaz kılın).**" Cümlesidir. Ayetin siyak ve sibakı itibariyle burada "Allah'ı anma" ayette ifade edilmese de "namaz

kılma" anlamındadır. Zira ayetin bağlamı başka bir manaya izin vermemektedir.

Şu halde Kuran-ı Kerim, Müslümanlara Allah'ın kendilerine öğrettiği şekilde namazı barış ortamında bilinen haliyle kılmalarını emreder. Ayeyin açık delaleti, namazın normal kılınış şeklinin Müslümanlara bizzat Allah tarafından öğretildiğidir. Ancak namazın kılınış şekli Kuran'ın hiçbir yerinde ifade edilmemektedir... namazın nasıl kılınacağını Müslümanlara öğreten peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'dir. Kuran-ı Kerim peygamber s.a.v.'in öğretmesini Allah'ın öğretmesi gibi kabul etmektedir."⁶¹

9- Bazı münafıklar Hudeybiye seferine katılmayarak Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında yer almamışlardı. Bunu müteakip müslümanlar Hayber savaşına çıkmaya karar verdiklerinde peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem, Hayber savaşına sadece Hudeybiye seferinde kendisiyle beraber bulunanların katılacaklarını ilan etti. Hudeybiye savaşına katılmamış olan münafıklar, şimdi Hayber savaşında menfaatleri gereği bulunmak istiyorlardı. Zira onların beklentilerine göre müslümanlar bu seferden büyük ganimet elde edeceklerdi. Münafıklar bu ganimetten pay almak istiyorlardı. Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem münafıkların taleplerine rağmen onların bu savaşa katılmalarına müsaade etmedi. Kuran'da bu olaya şu şekilde işaret edilir;

⁶¹ Osmani a.g.e.(s.38)

"Siz ganimetleri almak için gittiğinizde seferden geri kalanlar: Bırakın, biz de arkanıza düşelim, diyeceklerdir. Onlar, Allah'ın sözünü değiştirmek isterler. De ki: "Siz asla bizim peşimize düşmeyeceksiniz! Allah daha önce sizin için böyle buyurmuştur." Onlar size: Hayır, bizi kıskanıyorsunuz, diyeceklerdir. Bilâkis onlar, pek az anlayan kimselerdir."(Fetih 15)

Bu ayette Hayber savaşını Hudeybiye'ye iştirak edenlere hasredip, Hayber savaşına münafıkların katılmalarını istisna tutan Allah'ın evvelki bir sözünün olduğuna işaret edilmektedir. Fakat Kur'an'ın hiçbir yerinde böyle bir ifade geçmemektedir. Bu sadece peygambere ait bir emirdir. Bununla beraber Allah bunu kendi sözü olarak nitelemektedir. Bunun sebebi, söz konusu emrin gayri metluv vahiy ile iletilmiş olmasıdır.

10- Peygamberliğin ilk günlerinde Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem, kendisine nazil olan Kuran ayetlerini unutmamak için onlar iner inmez okuma itiyadında idi. Bu kendisi için zor bir talimdi. Çünkü Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'in vahyi işitmesi, doğru olarak anlayabilmesi, vahyi ezberleyebilmesi ve bunların aynı zamanda olması kendisine çok zor gelmekteydi. Allah şu ayeti indirerek onu bu meşakkatten kurtardı;

"(Resûlüm!) onu (vahyi) çarçabuk almak için dilini kımıldatma. Şüphesiz onu, toplamak (senin kalbine yerleştirmek) ve onu okutmak bize aittir. O halde, biz onu okuduğumuz zaman, sen onun okunuşunu takip et.

Sonra şüphen olmasını, onu açıklamak da bize aittir."(Kıyame 16-19)

Fetih suresinin 19. ayetinde Allah, Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'e Kur'an ayetlerini açıklamayı vaad etti. Bu açıklamanın bizatihi Kuran-ı Kerim ayetlerinden ayrı olacağı açıktır. O, Kur'an'a dahil olmayıp ya onun bir izahı, ya da tefsiridir. Bu bakımdan bu beyan, Kuran-ı Kerim'in sözlerinden farklı, biraz değişik bir şekilde olmalıdır. Bu ise tam olarak gayri metluv vahiyle ifade edilen şeydir. Ama bu vahyin iki türü de, her ne kadar farklı biçimde olsalar bile, Peygambere Allah tarafından indirilmiş olup, müslümanlar her ikisine de inanıp itaat etmelidirler.

11- Kur'an, vahyin bu iki farklı çeşidini şu ayette özetlemektedir;

"Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur, yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder. O yücedir, hakîmdir."(Şura 51)

Şu halde bu iki şeklin dışında Kuran-ı Kerim'in inzali, üçüncü bir vasıtayla, yani ayette elçi olarak tayin edilen melek (Cebrail a.s.) aracılığıyla gerçekleşmiştir. Bu durum başka bir ayette açıkça belirtilir;

"De ki: Cebrail'e kim dűşman ise űunu iyi bilsin ki Allah'ın izniyle Kur'an'ı senin kalbine bir hidayet rehberi, önce gelen kitapları doęrulayıcı ve műminler için de műjdeciler olarak o indirmiřtir."(Bakara 97)

"Muhakkak ki o (Kur'an) lemlerin Rabbinin indirmesidir. (Resűlűm!) Onu Rűhu'l-eműn (Cebrail) uyarıcılardan olman için Apaçık Arapça bir dille Senin kalbine indirdi."(Őuara 192-195)

Bu ayetlerde Kuran'ın bir melek vasıtasıyla indirildięi gayet açıktır. Szű edilen bu melek, Bakara 97. ayetinde geçtięi űzere Cibril'dir. Aynı melek, űuara 193. ayetinde "Ruhul emin" diye anılır. Ancak yukarıda iktibas edilen űura 51. ayeti, vahyin indiriliřinin iki yolunun daha olduęunu belirtir. Bu iki űekil de peygamber'le ilgili olarak kullanılmıřtır. űura 51. ayeti, peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'e gönderilen vahyin Kuran-ı Kerim'le sınırlı olmayıp, Kuran'da yer almayan bařka vahiylerin de bulunduęunu ifade eder. Bu vahiyler, "gayri metluv vahiy" olarak adlandırılır.

Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in bűtűn sözleri, fiilleri ve tasarrufları Yűce Allah'ın kontrolű altındadır. Kendi ictihadiyle ortaya koyduęu dini söz ve fiillerinde yanılrsa bile, bunlar da Allah Azze ve Celle

tarafından düzeltilmiştir.⁶² Allah Teala Onun ichtihadını kesinleştirdiği sırada onun ichtihadı, hükmen vahiy olur.⁶³

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurmuştur ki; “Bana verilen şey, sadece Allah’ın bana verdiği vahiydir.”⁶⁴

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, hadislerini yazmak konusunda soran Abdullah Bin Amr r.a.’ya; “yaz, Allah’a yemin ederim ki benden hak sözden başkası çıkmaz” buyurmuştur.⁶⁵

Başka bir hadiste; “Cibril kalbime attı ki; hiçbir nefis, rızkını tamamlamadan ölmeyecektir. Öyleyse onu helal yollardan arayın” buyrulmuştur.⁶⁶

Yine “Haberiniz olsun! Bana Kitap (Kur’an) ve onunla birlikte , onun gibisi (sünnet) verilmiştir.”⁶⁷ Sahih hadisi ve bir çok benzer rivayetler de, sünnetin Allah tarafından verilmiş bir vahiy olduğunu ifade eder.

Dr.Bünyamin Erul, “Sahabenin Sünnet Anlayışı” adlı eserinde; “...Kur’an vahyi dışında Allah – Cebrail - Rasulullah arasındaki vahiy iletişimi gayet sınırlıdır,

⁶² Bunun örnekleri için bkz.: Tevbe, 43, 84, Enfal, 67, İsra, 74, Ahzab, 2, 37 Abese, 1-10, Yunus, 94, En’am, 35, 52, Tahrim, 1, Nisa, 105, Münafıkun, 6.

⁶³ Bikai Nazm(19/43) Ebu Zehv el-Hadis(s.13) Muhammed Süleyman Aşkar Ef’alir-Rasul(s.30)

⁶⁴ Buhari(fadailul Kur’an 1) Müslim(iman 239) Ahmed(2/341, 451)

⁶⁵ Ebu Davud(ilim 3) Darimi(mukaddime 43) Ahmed(2/162,192)

⁶⁶ Müslim(münafıkun 64) Ahmed(3/50)

⁶⁷ Ebu Davud(sünnet 5, imare 33) Tirmizi(ilim 10) Ahmed(2/367, 4/132) geniş tahrirci için bu kitabın mukaddimesine bakınız.

zannedildiği gibi o kadar fazla değildir.”⁶⁸ Diyor. Bünyamin Erul, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’in Cebrail aleyhisselam ile bütün görüşmelerine tanık olmuş gibi bir ifade kullanıyor. İnsana; “Sen nereden biliyorsun?” diye sormazlar mı?

Ayrıca, bilindiği gibi peygamberlerin rüyası da vahiydir. Gerçi Erul, bunu da kabul etmiyor.⁶⁹ Fakat bu konuda ısrarcı olmasının manası yoktur.

İbni Abbas ve İbni Ömer r.a. ‘dan gelen merfu hadiste; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem; **“Peygamberlerin rüyaları vahiydir”** buyurmuştur⁷⁰

İbni Abbas r.a.; “Bütün peygamberlerin rüyaları vahiydir” demiştir.⁷¹ Aynısını Katade⁷², Ubeyd Bin Umeyr⁷³,

⁶⁸ Bünyamin Erul Sahabenin Sünnet Anlayışı(s.226)

⁶⁹ İslamiyat dergisi ocak mart 2000 sayısı (s.162)

⁷⁰ İbni Abbas r.a.’dan merfuan; İbni Ebi Asım es-Sunne(1/202) İbni Kesir Tefsiri(4/16) El-Bidaye ven-Nihaye(1/157) Taberi(1290) Şevkani Fethul Kadir(4/406) Suyuti Durrül Mensur(7/104) İbni Ömer r.a.’dan merfuan; Deylemi(3264) Keşful Hafa(1/518) Siyretul Halebiye(1/419)

⁷¹ sahihtir. Hakim(2/468, 4/438) Taberi Tefsiri(12/15) Tirmizi(3689) Taberani(12/6) Mecmauz Zevaid(7/176) İbni Hacer “sahih” kaydıyla; Fethul Bari(13/483) İbni Ebi Asım es-Sünne(1/202) İbni Kesir Tefsiri(2/469) İbni Hacer ve Busayri; “ravileri güvenilir” kaydıyla İbni Muni’den naklen; İthaf(6740) Metalibul Aliye(2824) Suyuti Durrül Mensur(4/498)

⁷² Taberi Tefsiri(23/78) Şevkani Fethul Kadir(4/403) Ebu Cafer en-Nehhas Meaniyul Kur’an(3/283)

⁷³ Buhari(1/64, 293) Beyhaki(1/122) Humeydi(1/224) Taberi(23/78) İbni Kesir(4/15) Müsedded’den naklen; Busayri İthaf(6739)

Enes⁷⁴, Muaz bin Cebel⁷⁵ İbni İshak⁷⁶, Ahmed Bin Hanbel⁷⁷ ve İmam Şafii de söylemiştir.⁷⁸

Kur'an dışındaki vahyi Cebrail A.s.'ın getirmiş olması da şart değildir.

Diğer bir hadisi şerifte; "Salih rüya Allah'tan, kötü rüya ise şeytandandır." Buyrulmuştur.⁷⁹ Peygamberler dışındakilerin rüyaları şeytanın müdahalesinden korunmuş değildir. Zira Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem dışında kimseye şeytanın teslimi vaki olmamıştır.

Ancak, sahabeler rüyalarını anlattıklarında, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in tasdikinden geçmesi suretiyle amel edilmiş, üzerine hüküm bina edilmiştir. Mesela ezan uygulaması sahabelerin rüyasının Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem tarafından onaylanması ise uygulamaya girmiş⁸⁰, Rasulullah, Tufeyl bin Sehbera'nın rüyası üzerine ashabına uyarıda bulunmuş⁸¹, Ensar'dan birinin rüyası üzerine namazlardan sonraki tesbihatın sayısını indirmiş⁸²,

⁷⁴ Fethul Bari(1/239)

⁷⁵ sahih isnad ile Ahmed(5/233) İbni Ebi Asım es-Sünne(1/202) Fethul Bari(6/323) Tuhfetul Ahvezi(10/121) İbni Kesir Camiul Mesanid(11/479-80)

⁷⁶ Kurtubi(15/102)

⁷⁷ Zadul Mead(3/37)

⁷⁸ Şafii el Ümm(5/127) Beyhaki(8/154) et Temhid(6/393)

⁷⁹ Müslim(rüya 3) bkz. Buhari(bedül halk 11, tıb 39, tabir 3,4) Muvatta(ruya 4)

⁸⁰ Ebu Davud(421, 430) Tirmizi(174) İbni Mace(706-7) Ahmed(10880-82) Darimi(1163)

⁸¹ sahih isnad ile; İbni Mace(2118) Ahmed(19773) Darimi(2583) Beyhaki Delail(7/22)

⁸² Nesai(3/76)

sahabelerin rüyasıyla Kadir gecesini tesbit etmiş⁸³, Abdullah Bin Selam'ın rüyası üzerine onu cennetle müjdelemiştir.⁸⁴

⁸³ Buhari(tabir 8) Müslim(sıyam, 205-208) Muvatta(itikaf 14)

⁸⁴ Müslim(fadailus sahabe 148) Buhari(menakıbul ensar 19)

**5- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e
Kur'an'ı Açıklama Görev ve Yetkisinin
Verildiğini Gösteren Ayetler;**

“Biz, her peygamberi mutlaka kendi kavminin diliyle gönderdik ki, onlara (emroldukları şeyleri) açıklasınlar.”(İbrahim 4)

“Sana bu Zikri (Kur'an'ı) indirdik ki, kendilerine indirilene insanlara açıklayasın ve ta ki onlar da düşünüp öğüt alsınlar.”(Nahl 44)

“Nitekim size içinizden bir peygamber gönderdik, size ayetlerimizi okuyor, sizi (günahlardan) temizliyor, size Kitab'ı ve hikmeti öğretiyor, size bilmediğiniz şeyleri de öğretiyor.”(Bakara 151)

Daha önce belirttiğimiz gibi, bu ayetlerde geçen “açıklama” ve “hikmet” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetidir. Allah'ın Kur'an'ı koruduğu gibi, sünneti korumayacağını iddia etmek iman eden bir kimsenin tavrı olamaz.

“Şüphesiz ki Biz, bu Kitab’ı sana hak ile indirdik ki, insanlar arasında Allah’ın sana gösterdiği şekilde hüküm veresin!..”(Nisa 105)

Bu ayette Allah’ın, rasulüne hüküm verme yetkisi verdiği apaçık ifade buyruluyor. "Allah'ın sana gösterdiği şekilde" ifadesi de Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in vahiyle hareket ettiğini göstermektedir.

“Ey Peygamber! Rabbinden sana indirilene tebliğ et!..”(Maide 67)

“Biz sana Kitab’ı indirdik ki, hakkında ayrılığa düştükleri şeyi onlara açıklayasın ve inanan bir kavim için, (o Kitap) yol gösterici ve rahmet olsun.”(Nahl 64)

Bu ayet, ayrılığa düşülen hususlarda başvurulacak mercinin Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in açıklaması yani sünnet olduğunu vurguluyor.

“(Ey Muhammed!) Onu tekrarlamak için (henüz Cebrail sana vahyi bitirmeden) dilini depretilme. Onu (senin kalbine) toplamak ve sana okutmak bize düşer. Sana Kur’anı okuduğumuz zaman onun okunuşunu takip et. Sonra onu açıklamak da bize düşer.”(Kiyame 16-19)

Allah Azze ve Celle, “sonra onu açıklamak bize düşer” buyurmakla, bu açıklamanın Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in kalbine kendisi tarafından koyulacağını belirtiyor ki, bu da sünnetin vahiy olduğuna delildir.

İbni Abbas r.a. der ki; “Yüce Allah, Kur’anı senin kalbinde toplamak bize aittir ayetiyle; “sükut et ve dinle” diye emretti. Sonra onu açıklamak da bize aittir ayetiyle de; “onu senin lisanınla açıklamak bize aittir” diye buyurdu.”⁸⁵

“...Allah sana Kitab’ı ve hikmeti indirmiş ve sana bilmediklerini öğretmiştir...”(Nisa 113)

Allah Teala’nın vaad ettiğı bu beyanı, hem bazı ayetlerin ileride incek bazı ayetlerle daha da açılacağı, hem de izaha muhtac bazı ayetlerin yine kendisinin vahyi ve öğretmesi ile Rasulü tarafından açıklanacağını bildiriyor.⁸⁶

⁸⁵ Buhari(tefsiru sure 75, 2 fadailul Kur’an 28)

⁸⁶ Bkz.: Taberi(29/190-191)

6- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in Hakemliğini ve Verdiği Hükümlerin Kabulünü Öngören Ayetler;

“Hayır, Rabbin hakkı için onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde bir burukluk duymadan tam anlamıyla teslim olmadıkça iman etmiş olamazlar.”(Nisa 65)

“Allah ve Rasulü bir işte hüküm verdiği zaman, artık inanmış bir kadın ve erkeğe, o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve Rasulüne karşı gelirse apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.”(Ahzab 36)

“Aralarında hükmetmesi için Allah'a ve Rasulüne çağrıldıkları zaman inananların sözü ancak; “işittik ve itaat ettik” demeleridir. Ve işte kurtuluşa erenler de onlardır.”(Nur 51)

“Herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz – eğer gerçekten Allah’a ve ahiret gününe iman ediyorsanız – onu Allah’a ve Rasulüne götürün. İşte bu, daha iyi ve sonuç bakımından daha güzeldir.”(Nisa 59)

Hükmü Allah’a götürmek; Kur’an’a başvurmak, Rasulüne götürmek ise; Sünnet’e başvurmak demektir.

İmran Bin Husayn radiyallahu anhuma’nın bulunduğu bir meclisde adamın biri;

“Kur’an’da olandan başkasından bahsetmeyin” deyince İmran radiyallahu anh;

“Sen akılsız bir adamsın! Öğle namazının dört rekat olduğunu, onda kıraatin açıktan olamayacağını, Allah’ın Kitab’ında gördün mü?” sonra zekat ve benzeri hükümleri sıraladı ve şöyle ilave etti;

“Bütün bunları Allah’ın Kitab’ında açıklanmış olarak buluyor musun? Kitabullah bunları mübhem bırakmış, sünnet te açıklamıştır.”⁸⁷

Esedoğullarından (Ümmü Yakub adlı) bir kadın İbni Mesud r.a.’e geldi ve dedi ki; “Senin saç ekleyene ve ekletene lanet edilmiştir dediğini duydum. Öyle mi?”

⁸⁷ İbni Abdilberr Cami(2/234) Şatibi Muvafakat(4/19) Hakim(1/109) Hatib el-Fakih(1/77) el-Kifaye(s.38)

“Evet”

“Ben Kur’anın iki kapağı arasında böyle bir şey bulamadım!”

“Eğer iyi baksaydın bulurdun.” Dedi ve bir Mushaf getirtip “**Rasul size neyi verdiyse onu alın ve neyden sakındırıysa ondan sakının**”(Haşr 7) ayetini okudu. Kadın dedi ki;

“Bunu böyle düşünmemiştim. Fakat senin hanımın bile saç ekletiyordur.”

“Ey kadın! Onu çağır da kontrol et.” Bunun üzerine kadın onu kontrol etti fakat bir şey bulamadı. İbni Mesud r.a.; “Bir şey buldun mu?” dedi. Kadın; “Hayır” dedi. İbni Mesud r.a. dedi ki; “Eğer sen onda böyle bir şey görseydin onunla alakam kalmazdı.”⁸⁸

Ebu Bekr radiyallahu anh’ın rivayet ettiği merfu hadisi şerifte buyruluyor ki; “Benim adıma bilerek yalan uyduran veya emrettiğim bir hususu reddeden kimse cehennemde kalacağı yere hazırlansın!”⁸⁹

⁸⁸ Buhari(7/64,6/58) Müslim(libas 120) Ebu Davud(4169) Tirmizi(1987) Cemül Fevaid(5920)

⁸⁹ Mervezi Müsnedu Ebi Bekr(69) İbni Adiy Kamil(1/21) Camius Sağır(8993) Feyzul Kadir(6/214) Mecmauz Zevaid(1/142) Mecmaul Bahreyn(1/26) Kenz(10/234)

7- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e Helal ve Haram Koyma Yetkisi Veren Ayetler;

“Onlar ki, yanlarındaki Tevrat ve İncil’de yazılı buldukları o Elçi’ye, o ümmi peygamber’e uyarlar. O peygamber ki, kendilerine iyiliği emreder, kendilerini kötülükten men eder; onlara güzel şeyleri helal, çirkin şeyleri haram kılar, üzerlerindeki ağırlıkları, sırtlarındaki zincirleri kaldırıp atar. Ona inanan, destekleyerek ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla beraber indirilen nura uyanlar, işte onlar felaha erenlerdir.”(A'raf 157)

Allah Azze ve Celle, bir önceki ayette zikrettiği “rahmetine dahil edeceği kimseler”in takva sahibi, zekatlarını veren ve Ayetlerine iman eden kimseler olduklarını beyandan sonra bu şekilde vasıflıyor. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e iman etmeyi, onun emir ve yasaklarına uymayı, onun belirlediği helal ve haram hükümlerine riayet etmeyi, ona destek olup saygı göstermeyi, Kur’an’a ve şeriata uymayı bu rahmete dahil olmak için şart koşuyor. Şu ayette de böyle yapılmadığı takdirde başa gelecek akibet ile tehdit ediyor;

“Kendilerine kitap verilenlerden Allah’a ve Ahiret gününe inanmayan, Allah’ın ve Rasulünün haram kıldığını haram saymayan ve hak dini din edinmeyen kimselerle, küçülerek elleriyle cizye verecekleri zamana kadar savaşın.”(Tevbe 29)

Talha Bin Nudayle r.a.’ın rivayet ettiği hadisi şerifte de; “Allah Azze ve Celle sizin aranızda, emrolunmadığım halde ihdas ettiğim bir sünnetten dolayı bana soru sormayacaktır.”⁹⁰ Buyrulmuştur.

⁹⁰ Sahihdir. İbni Kani Mucemus Sahabe(2/287, 3/159) İbni Ebi Asım el-Âhadu vel-Mesani(5/202) el-İsabe(3/535, 5/116) Mecmauz Zevaid(4/100 Taberani’den) İbni Kesir Camiul Mesanid(6/533, 8/528) Huseyni el-Beyan vet-Tarif(2/295) Zadul Mead(5/463) İbni Nasr Reddül Vafir(s.4-6) Kenzul Ummal(38026) Suyuti Miftahul Cenne(s.16)

8- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e İtaati Emreden Ayetler;

“Kim Peygambere itaat ederse Allah’a itaat etmiş olur.”(Nisa 80)

“Peygamber size ne verdiyse onu alın, size neyi yasakladıysa ondan da sakının.”(Haşr 7)

“De ki; “Eğer Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah çok merhametli ve bağışlayıcıdır. De ki; “Allah’a ve peygambere itaat edin! Eğer dönerlerse muhakkak ki Allah kafirleri sevmez.”(Al-i İmran 31-32)

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e ittiba olunmadan ve emirlerine boyun eğilmeden Allah sevgisi gerçekleşmez. Söz, davranış, ahlak ve tavırlarında Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e muhalefet edenler, Allah'ın gazabına ve kahrına uğrayanlardan sayılır. Allah'a ve Rasulüne itaat edip, söz ve davranışlarında peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e tabi olan, ahlak ve adabda O'na uyanlar ise Allah'ın kendilerine nimet verdiği kimselerdendirler.

“Biz hiçbir peygamberi Allah’ın izniyle itaat edilmekten başka bir amaçla göndermedik.”(Nisa 64)

“Hem Allah’a ve Peygamber’e itaat edin! Umulur ki merhamet edilirsiniz.”(Al-i İmran 132)

“...Kim Allah’a ve Rasulüne itaat ederse (Allah) onu altlarından nehirler akan cennetlere koyar; orada ebedi olarak kalıcıdır. İşte büyük kurtuluş budur.”(Nisa 13)

“Onlara; “Allah’ın indirdiğine ve (Muhakeme olmak üzere) peygambere gelin!” denildiği zaman, münafıkların senden (tam) bir çevriliş ile yüz çevirdiğini görürsün.”(Nisa 61)

Görüldüğü üzere Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e itaat, müminlerin, yüzçevirmek ise münafıkların özelliğidir.

“Kim Allah’a ve Rasul’e itaat ederse işte onlar; Allah’ın kendilerine nimet verdiği peygamberler, sıddıklar, şehidler ve Salih kimselerle beraberdirler. İşte onlar, ne güzel arkadaşlardır.”(Nisa 69)

“Allah’a itaat edin, peygambere de itaat edin ve (ona muhalefetten) sakının! Buna rağmen yüz çevirirseniz, artık bilin ki, Rasulümüze düşen ancak apaçık bir tebliğdir.”(Maide 92)

“...Eğer gerçek mü’minler iseniz, Allah’a ve Rasulüne itaat edin!”(Enfal 1)

“Ey iman edenler! Allah’a ve Rasulüne itaat edin ve siz işitip durduğunuz halde ondan yüz çevirmeyin!”(Enfal 20)

“Ey iman edenler! (peygamber) size hayat verecek şeylere sizi davet ettiği zaman Allah’a ve Rasul’e icabet edin!..”(Enfal 24)

“Allah’a ve Rasulüne itaat edin!..”(Enfal 46)

“(Münafıklar) sizi hoşnud etmek için size Allah’ın üzerine yemin ederler. Eğer mü’min kimseler iseler, kendisini razı etmelerine Allah ve Rasulü daha layıktır.”(Tevbe 62)

“Mü’min erkekler ve mü’min kadınlar ise birbirlerinin dost ve yardımcılarıdır. İyiliği emreder, kötülükten yasaklarlar, namazı hakkıyla eda ederler, zekatı verirler, Allah’a ve Rasulüne itaat ederler. İşte onlar Allah’ın kendilerine merhamet edeceği kimselerdir. Şüphesiz ki Allah, Azizdir, Hakimdir.”(Tevbe 72)

Allah’ın rahmetine nail olacak olan müminlerin vasıfları sayılmıştır. Şu ayetler de bunlarla beraber, güzel ve kötü akibete ulaşacak kimselerin özelliklerini ifade ediyor;

“Allah’a ve Rasulüne sadık kaldıkları takdirde zayıflara da, hastalara da, sarf edecek bir şey bulamayanlara da bir günah yoktur...”(Tevbe 91)

“Her kim Allah’a ve Rasulüne itaat eder ve Allah’tan korkar ve Ondan sakınırsa, işte onlar gerçekten kazanan kimselerdir.”(Nur 52)

“De ki; Allah’a itaat edin, Peygambere de itaat edin! Eğer yüz çevirerseniz, artık Ona düşen, ancak kendisine yüklenen (tebliğ) dir. Size düşen de size yüklenen (itaat)dir. Eğer ona itaat ederseniz hidayete erersiniz...”(Nur 54)

“Namazı hakkıyla eda edin, zekatı verin ve peygambere itaat edin ki, merhamet olunacaksınız.”(Nur 56)

"Namazı kılın, zekâtı verin, Allah'a ve Resûlüne itaat edin."(Ahzab 33)

"Namazı kılın, zekâtı verin Allah'a ve Resûlüne itaat edin."(Mücadele 13)

"Şüphesiz ki Allah kafirlere la'net etmiş ve onlar için alevli bir ateş hazırlamıştır. Orada ebedi olarak kalıcıdır. (o gün kendilerine) ne bir dost, ne bir yardımcı bulacaklardır. O gün yüzleri ateş içinde çevrilirken; "Eyvah bize! Keşke Allah'a itaat etseydik, peygambere de itaat etseydik!" diyeceklerdir."(Ahzab 64-66)

"...Ve kim Allah'a ve Rasulüne itaat ederse o takdirde gerçekten büyük bir kurtuluşa ermiş olur."(Ahzab 71)

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin! Peygambere de itaat edin! Ta ki amellerinizi boşa çıkarmayın!"(Muhammed 33)

“Ve kim Allah’a ve Rasulüne itaat ederse, (Allah) onu altlarından ırmaklar akan cennetlere koyar. Kim de yüz çevirirse onu elemli bir azab ile cezalandırır. And olsun ki, o ağacın altında sana biat ederlerken Allah o mü’minlerden razı olmuştur.”(Fetih 17-18)

“Eğer Allah’a ve Rasulüne itaat ederseniz (Allah) amellerinizden hiçbir şey eksiltmez.”(Hucurat 14)

“Hem Allah’a itaat edin, peygambere de itaat edin! Buna rağmen yüz çevirirseniz, artık Rasulümüze düşen ancak apaçık bir tebliğdir.”(Tegabun 12)

Hiç şüphesiz bu ayetlerde sözü edilen itaat sadece Yüce Allah’ın O’na indirdiği Kur’an emirlerine itaat değildir. Çünkü bu durumda Kur’an’ın pek çok yerinde peygambere itaatin, Allah’a itaatle birlikte zikredilmesinin bir anlamı kalmazdı. Bu sebeble, **hadisler de sıradan bir insan sözü değil, Yüce Allah’ın emri ile kendisine itaatle emrolduğumuz bir zatın sözleridir.**

Nitekim Kur’an’ın ilk muhatapları olan ashab da bunu böyle anlamış ve peygamber efendimiz sallallahu aleyhi vesellem’in bütün emirlerini titizlikle uygulamaya,

bilmedikleri her hususu Ondan sorup öğrenmeye çalışmışlardır. Hatta Ubade radiyallahu anh'ın rivayetine göre; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e vahiy geldiği esnada başını eğip, sahabeler de kendilerine vahiy gelmediği halde Efendimize ittiba için başlarını eğiplerdi.⁹¹

İbnül Müseyyeb radiyallahu anh, fecrin doğuşundan sonra namaz kılmaya devam eden birini gördü ve onu uyardı. Adam;

“Ey Ebu Muhammed! Namaz kıldım diye Allah bana azab eder mi?” diye aklınca haklı bir gerekçe zikretti. İbnül Müseyyeb;

“Hayır, fakat Allah sana Sünnet'e aykırı hareket ettiğin için azab eder.” Dedi.⁹² Benzeri İbni Abbas r.a.'dan da rivayet edilmiştir.⁹³

⁹¹ Müslim(2335) Begavi Şerhus Sünne(13/322) Taberi Tefsiri(4/198) Şa'rani Bedrul Münir(1715)

⁹² Darimi(mukaddime, 39) Abdurrezzak(3/52) Beyhaki(2/466) Hatib el-Fakih(1/147)

⁹³ İbni Abdilberr Cami(s.559) Şatibi Muvafakat(4/18)

9- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e İsyan Etmeyi ve O'na Her Türlü Eziyeti Yasaklayan Ayetler;

“Kim Allah'a ve O'nun Rasulüne karşı gelir ve O'nun sınırlarını aşarsa, Allah onu ebedi kalacağı ateşe sokar. Onun için alçaltıcı bir azab vardır.”(Nisa 14)

Bu akibet ancak kafirlere vaad edilen bir akibettir.

“Kim de kendisine doğru yol belli olduktan sonra Peygambere karşı gelir ve mü'minlerin yolundan başka bir yola uyarsa, onu döndüğü yolda bırakırız ve Cehennem'e sokarız. Ne kötü bir gidiş yeridir orası!”(Nisa 115)

“Bu böyledir. Çünkü onlar Allah ve Rasulüne karşı çıktılar. Allah ve Rasulüne de kim karşı çıkarsa muhakkak ki Allah'ın cezası çetin olur.”(Enfal 13)

“İnkâr edip Peygambere isyan edenler, o gün kendilerinin yerle bir edilmesini isterler. (onlar) Allah’tan hiçbir sözü de gizleyemezler.”(Nisa 42)

“Kim peygambere itaat ederse, Muhakkak Allah’a itaat etmiş olur. Kim de yüz çevirirse zaten seni onlara muhafız göndermedik.”(Nisa 80)

“Ey iman edenler! Allah’a ve Rasulüne ihanet etmeyin!..”(Enfal 27)

“Şunu gerçekten bilmediler mi ki; kim Allah’a ve Rasulüne karşı gelirse, artık şüphesiz onun için, içinde ebedi olarak kalıcı olduğu Cehennem ateşi vardır. İşte büyük rezillik budur.”(Tevbe 63)

“Medine halkının ve çevresindeki bedevilerin, Allah’ın Rasulünden geri kalmaları ve onun canından (önce) kendi canlarını düşünmeleri (doğru) olmaz...”(Tevbe 120)

“(Münafıklar;) “Allah’a ve Peygamber’e itaat ettik!” diyorlar. Sonra da içlerinden bir taife bunun ardından yüz çeviriyor. İşte bunlar mü’min kimseler değildirler. Aralarında hüküm vermesi için Allah’a ve Rasulüne çağırıldıkları zaman bir de bakarsın ki, onlardan bir taife yüz çeviricidirler. Eğer hak, kendi lehlerine olursa, ona itaat eden kimseler olarak gelirler. Kalplerinde bir hastalık mı var? Yoksa (Onun peygamberliğinden) şüphe mi ettiler? Yahut Allah’ın ve Rasulünün kendilerine haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır! İşte onlar zalimlerin ta kendileridir!”(Nur 47-50)

“(Ey mü’minler!) Peygamberin çağırmasını kendi aranızda herhangi birinizin diğerini çağırması gibi tutmayın! Allah içinizden birbirinin arkasına gizlenerek azar azar sıvışıp gidenleri muhakkak biliyor. O’nun emrine muhalif hareket edenler, artık başlarına bir bela

gelmesinden veya elemli bir azaba uğramalarından sakınsınlar!”(Nur 63)

“Şüphesiz ki inkar edip Allah yolundan men edenler ve kendilerine hidayet belli olduktan sonra Peygamber’e karşı gelenler, elbette Allah’a hiçbir zarar veremezler. Çünkü Allah, onların amellerini boşa çıkaracaktır.”(Muhammed 32)

“Şüphesiz ki, sana biat edenler, ancak Allah’a biat etmektedirler. Allah’ın eli, onların ellerinin üzerindedir. Artık kim (biatını) bozarsa, o takdirde ancak kendi aleyhine bozmuş olur. Kim de Allah’a hakkında söz verdiği şeyi yerine getirirse, bunun üzerine (Allah) ona yakında büyük bir mükafat verecektir.”(Fetih 10)

“Ey iman edenler! Allah’ın ve Rasulünün önüne geçmeyin! Ve Allah’tan sakının! Şüphesiz ki Allah

işitendir, bilendir. Ey iman edenler! Seslerinizi peygamberin sesinin üstüne çıkarmayın! Birbirinize bağırmanız gibi O'na sözü öyle yüksek sesle söylemeyin! Yoksa siz farkında bile olmadan amelleriniz boşa gider! Doğrusu, Allah Rasulünün huzurunda seslerini kısıanlar var ya, işte onlar öyle kimselerdir ki, Allah onların kalplerini takva için imtihan etmiştir. Onlar için bir mağfiret ve büyük bir mükafat vardır.”(Hucurat 1-3)

“Ey iman edenler! Birbirinizle gizli konuşacağınız zaman, o takdirde günah, düşmanlık ve peygamber’e isyan hakkında gizlice konuşmayın, fakat iyilik ve takva hakkında sessizce konuşun ve huzuruna toplanacağınız Allah’tan korkun!”(Mücadele 9)

“...O halde kim Allah’a ve Rasulüne isyan ederse, artık şüphesiz ki ona Cehennem ateşi vardır (ve onlar) orada ebedi olarak kalıcıdırlar.”(Cin 23)

“Allah’a ve Rasulüne eziyet edenler (yok mu), Allah onlara dünyada ve ahirette lanet etmiş ve onlar için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır.”(Ahzab 57)

Bu ayetler, sadece Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hayatta olduğu dönem için değil, kıyamete kadar O'na iman etme, O'nun sünnetine uyma ya da yüz çevirme hakkında da geçerlidir.

**10- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve
Sellem'e Saygı ve Sevgiyi Öngören
Ayetler;**

“Peygamber, mü'minler için kendi canlarından ileridir. Onun eşleri de onların anneleridir.”(Ahzab 6)

“Şüphesiz ki Allah ve melekleri Peygamber'e salat etmekte (yani onun şerefini gözetmekte ve şanını yüceltmekte)dirler; o halde siz de ey iman edenler, ona salat edin, ona içtenlikle selam edin.”(Ahzab 56)

“Mü'minler ancak o kimselerdir ki, Allah'a ve peygamberine inanmışlardır. İctimai bir iş (görüşmek) üzere o (Allah'ın Rasulü) ile beraber oldukları zaman ondan izin almadan gitmezler. Senden izin alanlar, işte onlar, Allah ve Rasulüne inanan kimselerdir.”(Nur 62)

“...Sizin için Allah’ın Rasulünü incitmeniz ve kendisinden sonra O’nun zevcelerini nikahlamanız ebediyen (caiz) olmaz. Çünkü bu, Allah katında pek büyük bir günahdır.”(Ahzab 53)

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’e itaati ve saygıyı emreden, O’na karşı gelmekten sakındıran bu ayetler, **bunların isteğe bağlı değil, zorunlu olduğunu** kesin olarak ortaya koymaktadır. Bu da elbette O’na inanmanın ve O’nu örnek bir insan olarak kabul etmenin tabii bir sonucudur.

“Bu ayetler münafık ve kafirler içindir, mü’minleri ilgilendirmez” demek; *“Mü’minler için peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e itaatsizliğin caiz olduğu”*nu söylemek demek olur ki, bu apaçık bir çelişkidir. Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’e karşı gelmek ve O’na isyan etmek şöyle dursun, O’na eziyet ve saygısızlık edenleri bile, Allah Azze ve Celle yukarıdaki ayetlerde çok sert bir şekilde uyarmıştır.

**11- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve
Sellem'in İnsanlara Doğru Yolu Gösterdiğine
Dair Ayetler;**

“De ki: Allah'a itaat edin; Peygamber'e de itaat edin. Eğer yüz çevirirseniz şunu bilin ki, Peygamber'in sorumluluğu kendisine yüklenen (tebliğ görevini yapmak), sizin sorumluluğunuz da size yüklenen (görevleri yerine getirmeniz)dir.Eğer Ona (Rasule) itaat ederseniz doğru yolu bulursunuz”(Nur 54)

“İşte böylece sana da emrimizle Kur'an'ı vahyettik. Sen, kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat biz onu kullarımızdan dilediğimizi kendisiyle doğru yola erdirdiğimiz bir nur kıldık. Şüphesiz ki sen (sana uyanları) mutlaka doğru yola, göklerde ve yerde bulunan her şeyin sahibi Allah'ın yoluna götürürsün.”(Şura 52-53)

“Şüphesiz ki sen onları doğru yola çağırıyorsun.”(Muminun 73)

“De ki; “İşte benim yolum budur! (Ben sizi) bir basiret üzere Allah’a davet ediyorum; ben de, bana tabi olanlar da!..”(Yusuf 108)

“(Ey Rasulüm!) Öyle ise (sen) Allah’a tevekkül et! Çünkü sen apaçık hak üzerindesin!”(Neml 79)

“Ey Peygamber! Şüphesiz ki biz seni bir şahid, bir müjdeci ve bir korkutucu olarak gönderdik. Ve Allah’a, O’nun izni ile (çağırın) bir davetçi ve nurlandıran bir kandil olarak gönderdik.”(Ahzab 45-46)

“Ya, sin. Hikmetli Kur’an’a yemin olsun! Şüphesiz ki sen elbette peygamberlerdensin. Dosdoğru bir yol üzerindesin.”(Yasin 1-4)

“Şayet o, bazı sözler uydurup Bize iftira etseydi, elbette onun sağ elinden yakalar, sonra da onun can

damarını keserdik. Sizden hiç kimse de buna mani olamazdı.”(Hâkka 44-47)

Anlatım yönünden bu sözün anlamı; Muhammed'in -salât ve selâm üzerine olsun- onlara ulaştırdığı konusunda doğru davrandığını göstermesidir. O kendisine vahyedilmeyen bazı sözler uydurmuş olsa, Allah O'nu geçen ayetlerin belirttiği biçimde yakalar ve belirtildiği şekilde öldürürdü. Bu gerçekleşmediğine göre, O'nun tebliğ konusunda doğru davrandığı kesindir.

Konunun açıklanması açısından mesele budur... Fakat açıklık getirmede oluşan hareketli sahne başka bir şey olup, açıklık getirme anlamının ötesinden geniş boyutlu bir çağrışım uyandırıyor. O çağrışımlar; hayat hareket içerdiği gibi korku ve ürkünçlükler de içeriyor. Bunların dışında doğrudan etkileme öğeleri, imalar ve vurgular da içeriyor...

Onda yer alan sağ elin alınması, can damarının kesilmesi hareketi, insanı ürperten, içine korku salan canlı bir tasvir olmasının yanında; kim olursa olsun hiç kimseye, isterse Allah katında saygın, seçilmiş sevimle O Muhammed olsun, herhangi bir tolerans hakkı tanımayan bu meselenin ciddiyetini içerdiği gibi, Allah'ı sonsuz gücü ve O'nun karşısında insan yaratığının acz ve zayıflığını çağrıştıran bir anlamı da içeriyor. Tüm bunların ötesinde, korku ve ürkünçlük vurgusu yer alıyor.⁹⁴

⁹⁴ Seyyid Kutub, Fizilâli'l-Kur'an, Dünya Yayınları(10/169)

12-Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in Ashabını Öven Ayetler;

“Onlar ki yanlarındaki Tevrat ve İncil’de yazılı buldukları o Elçi’ye, o ümmi peygamber’e uyarlar. O peygamber ki, kendilerine iyiliği emreder, kendilerini kötülükten men eder; onlara güzel şeyleri helal, çirkin şeyleri haram kılar, üzerlerindeki ağırlıkları, sırtlarındaki zincirleri kaldırıp atar. Ona inanan, destekleyerek ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla beraber indirilen nura uyanlar, işte onlar felaha erenlerdir.”(A'raf 157)

“Siz insanlar için meydana çıkarılmış en hayırlı bir ümmetsiniz. İyiliği emir, kötülüğü yasak edersiniz. Allah’a da inanırsınız. Eğer ehli kitap da iman etmiş olsaydı, elbet kendileri için hayırlı olurdu. İçlerinden iman edenler varsa da çoğu (hak dinden çıkmış) fasıklardır.”(Al-i İmran 110)

“Muhammed, Allah’ın Rasulüdür. Onun beraberinde bulunanlar, kafirlere karşı sert, kendi aralarında ise merhametlidirler. Onları rükûya varırken, secde ederken görürsün. Allah’tan lütuf ve rıza isterler. Onların nişanları yüzlerindeki secde izidir. Bu, onların Tevrat’taki vasıflarıdır. İncil’deki vasıfları da şöyledir: Onlar filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş bir ekine benzerler ki bu, ekicilerin de hoşuna gider. Allah böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle kâfirleri öfkelenendirir. Allah onlardan inanıp iyi işler yapanlara mağfiret ve büyük mükâfat vâdetmiştir.”(Fetih 29)

İmam Kurtubi bu ayetin tefsirinde der ki; "ez-Zübeyr bin el-Avvam'ın soyundan gelen Ebu Urve ez-Zübeyrî şunu rivayet etmektedir: Malik bin Enes'in yanında idik. Rasûlullah (sav)'ın ashabının değerini küçümseyen bir adamdan sözettiler. İmam Malik Fetih 29. ayetini okudu. Sonra dedi ki:

"İnsanlar arasından kalbinde Rasûlullah (sav)'in ashabından birisine olsun bir kin bulunduğu halde sabahı eden bir kimseyi bu âyet çarpar." Bunu el-Hatib Ebu Bekr zikretmektedir.

Derim ki: Gerçekten de İmam Malik çok güzel söylemiş ve âyeti böyle tevil etmekte isabet etmiştir. Onlardan birisinin değerini küçük gören yahut yaptığı rivayette birilerine dil

uzatan bir kimse, alemlerin Rabbi olan Allah'ın buyruğunu reddetmiş, müslümanlann şeriatlerini iptal etmiş olur. Çünkü yüce Allah:

"Muhammed Allah'ın Rasûlûdûr. Onunla birlikte olanlar kâfirlere karşı sert ve katıdırlar" diye buyurmaktadır. Yine yüce Allah:

"And olsun ki ağacın altında sana bey'at ederlerken, Allah müminlerden razı olmuştur." (Fetih, 18) diye buyurmuştur ki onlara övgüleri ihtiva eden, onların lehine doğrulukla ve kurtuluşa ermekle tanıklığı ihtiva eden daha bir çok âyet-i kerime vardır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Müminler arasında Allah'a verdikleri sözde içtenlikle sebat gösteren nice yiğitler vardır." (Ahzab 23);

"Yurtlarından ve mallarından çıkartılıp

uzaklaştırılmış olan ve Allah'ın lütuf ve rızasını isteyen, Allah'a ve peygamberine yardım eden fakir muhacirler içindir. İşte onlar sadıkların ta kendileridir. Onlardan evvel Medine'yi yurt edinip imana sahib olanlar ise... İşte onlar umduklarını bulanların ta kendileridir. Bunların arkasından gelenler şöyle derler: Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki sen çok şefkatli, çok merhametlisin!" (Haşr, 9-10)

Yüce Allah onların o zamanki hallerini ve sonunda işlerinin nereye varacağını bilmekle birlikte bu buyrukları indirmiştir...

...Ashabdan herhangi birisinin yalan söylediğini iddia eden bir kişi şeriatın dışına çıkmış olur. Kur'ân-ı Kerim'i reddetmiş, Rasûlullah (sav)'a dil uzatmış olur. Onlardan herhangi birisinin yalancı olduğu söylenecek olursa, ona dil uzatılmış, sövülmüş olur. Çünkü Allah'ı inkardan sonra, yalandan daha utanılacak, ondan daha ayıp ve ondan daha büyük bir iş yoktur. Rasûlullah (sav) ashabına dil uzatıp, onlara sövenleri lanetlemiştir. Onların en küçüklerini -ki aralarında küçük kimse olmaz- dahi yalanlayan bir kimse, Rasûlullah (sav)'in tanıklık ettiği ve ashabından birisine söven yahutta onun aleyhine söz söyleyip dil uzatan herkesin yakasından ayrılmaz bir ceza olarak tesbit ettiği Allah'ın lanetinin kapsamına girer.

Ömer b. Habib'den şöyle dediği rivayet edilmektedir: Harun er-Reşid'in meclisinde bulundum, Bir mesele söz konusu edildi, hazır bulunanlar o mesele hakkında tartışıp durdular, sesleri yükseldi. Aralarından birisi Ebu Hureyre'nin, Rasûlullah (sav)'dan rivayet ettiği bir hadisi delil gösterdi. Onlardan birisi hadisin merfu olduğunu belirtti, derken karşılıklı iddialar ve tartışmalar artıp durdu. Nihayet onlardan

birisi;

"Rasûlullah (sav)'ın böyle bir hadis söylediği kabul edilemez. Çünkü Ebu Hureyre yaptığı rivayetlerde İtham altındadır. Hatta onun yalan söylediğini açıkça bildirmişlerdir, dedi." Ben er-Reşid'in de bu kesime meylettiğini, onların sözlerini desteklediğini görünce şöyle dedim:

"Bu hadis Rasûlullah (sav)'dan sahih olarak gelmiştir. Ebu Hureyre de Peygamber (sav)'dan olsun, başkasından olsun yapmış olduğu bütün rivayetlerde doğru sözlüdür ve yaptığı nakiller sahihtir." Harun bana kızgın bir şekilde baktı. Ben de meclisten kalkıp evime gittim. Aradan fazla zaman geçmeden bana;

"Harun'un postacıbaşı kapıda" dediler. Yanıma girdi ve bana şöyle dedi;

"Müminlerin emirinin çağrısını öldürülecekmiş gibi kabul et ve gel. Hanutunu, kefenini de giyin." Ben de şöyle dedim:

"Allah'ım sen de biliyorsun ki ben Senin Peygamberinin sahabesini savundum ve Peygamberinin ashabına dil uzatılmasın diye Peygamberini yücelttim. Ondan gelecek zarardan Sen beni koru."

Altından bir tahtın üzerinde oturmuş olduğu halde Harun'un huzuruna alındım. Kollarını sıvamış, kılıcı elinde ve önünde de kafası uçurulacak kimseler için serilen deri de vardı. Beni görünce bana:

"Ey Ömer b. Habib dedi. Senin bana söylediğin şekilde şimdiye kadar hiçbir kimse bana karşı söz söylemiş ve savunmuş değildir." Ben:

"Ey müminlerin emiri dedim. Senin söylediğin ve uğrunda tartıştığın görüş Rasûlullah (sav)'ı ve onun getirdiklerini küçültücüdür. Çünkü eğer onun ashabı yalan söyleyen kimseler ise şeriat de batıl demektir. Farzlar, oruç, namaz, talak, nikah ve hadlere dair hükümlerin tümü reddolunur ve makbul olamaz." Harun kendisine geldi, düşündü, sonra da:

"Ey Ömer bin Habib bana hayat verdin, Allah da sana hayat versin", dedi ve bana on bin dirhem verilmesini emretti.

Derim ki: Ashabının tümü adaletlidir. Allah'ın gerçek veli kulları ve seçkinleridir. Peygamberlerden ve rasûllerden sonra bütün insanlar arasında seçtiği kimselerdir. Ehl-i sünnetin mezhebi ve bu ümmetin imamlarının bulunduğu cemaatin benimsediği kanaat budur. Kendilerine aldırış edilmeyen bir azınlık, ashabın durumunun diğerleri gibi olduğunu ve dolayısıyla onların adaletlerinin de araştırılması gerektiğini söylemiş ise de buna iltifat edilmez.

Onlardan kimisi işin başındaki durumları ile sonraki halleri arasında fark gözeterek şöyle demiştir: Onlar o vakit adalet sahibi idiler, fakat daha sonra durumları değişti. Aralarında savaşlar ve kan dökmele ortaya çıktı. Dolayısıyla araştırmada bulunmak kaçınılmaz bir şeydir.

Ancak bu reddolunur, çünkü ashab-ı kiramın hayırlıları ve faziletliileri -Alî, Talha, Zübeyr ve diğerleri gibileri- yüce Allah'ın kendilerinden övgü ile söz edip, tezkiye ettiği, kendilerinden razı olup onları razı ettiği ve "bir mağfiret ve büyük bir mükafat" vaadetmiş olduğu kimseler bulunmaktadır. Özellikle Rasûlullah (sav)'ın verdiği haber gereğince cennetlik oldukları kesin olan "aşere-i mübeşşere" peygamberlerinden sonra peygamberlerinin bu hususu kendilerine haber vermesi ile birçok fitnelere ve cereyan edecek birçok olayla karşı karşıya kalacaklarını bilmekle

birlikte, kendilerine uyulacak önder kimselerdir. Bu durumlar onların mertebelerini ve faziletlerini düşürmez. Çünkü bu işler içtihadı dayalı işlerdir.”⁹⁵

“Fakat, Rasul ve onunla beraber inananlar, mallarıyla, canlarıyla cihad ettiler. İşte bütün hayırlar onlarındır ve murada erenler işte onlardır.”(Tevbe 88)

“İman edenler, hicret edenler, Allah yolunda cihad edenler ve (muhacirleri) barındırıp yardım edenler, işte hakkıyla mü’min olanlar bunlardır. Bağışlanma ve hudutsuz rızık onlar içindir. Sonradan iman edenler, hicret edenler ve sizinle birlikte cihad edenler, işte bunlar da sizdendir...”(Enfal 74-75)

⁹⁵ Kurtubi, el-Camiu li-Ahkami'l-Kur'an, Buruc Yay.(16/218-221)

“Muhacirlerden ve Ensardan (İslam’a girmekte) öne geçenler ile, bunlara güzelce tabi olanlar... Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Ondandır razı olmuşlardır. (Allah) onlara altlarından ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetler hazırlamıştır. İşte büyük kurtuluş budur.”(Tevbe 100)

Yüce Allah, bedevî arapların çeşitlerini sözkonusu ettikten sonra Muhacirlerle Ensarı söz konusu etmekte ve onlar arasından kimisinin erken hicret ettiğini, kimilerinin de onlara tabi olduğunu açıklayıp onlardan övgüyle söz etmektedir. Kur'an-ı Kerim, Muhacirlerle Ensar'dan İleriye geçen (Önce müslüman olan)ların üstünlüğünü açık nass ile tesbit etmiştir.

Ebu Mansur el-Bağdadî et-Temimî der ki: "İlim adamları, ashabın en faziletliilerinin dört raşid halife, daha sonra da sayıları ona tamamlayan diğer altı kişi, sonra Bedir'e katılanlar, sonra Uhud'a katılanlar, sonra da Hudeybiye'de Rıdvan Bey'atine katılanlar olduğunu icma ile kabul etmişlerdir."

HADİS-İ ŞERİFLERLE SAHABENİN FAZİLETİ

Sahabenin hepsinin adil oluşu, Allah Teala'nın onları ta'dil etmesiyle pak ve temiz olduklarını bize haber vermesi ve ümmetler içinde onları seçmiş olmasıyla sabit olmuştur.⁹⁶ Hadisi şeriflerde;

“Şüphesiz Allah beni seçti, ashabımı seçti, onlardan benim için vezirler, yardımcılar, akrabalar kıldı. Kim onlara lanet ederse, Allah'ın meleklerinin ve bütün insanların laneti onun üzerine olsun. Allah kıyamet günü onların kazandıklarını kabul etmez ve düzeltmez.”⁹⁷

“Ümmetimin en hayırlıları benim asırında yaşayanlardır...”⁹⁸

⁹⁶ Hatib Bağdadi el Kifaye(s.46) İbni Abdilberr İstiab(1/2) bkz.: İbnu Salah Ulumul Hadis(s.295) Suyuti Tedribur Ravi(2/214) İbni Hacer el İsabe(1/9) Amidi İhkam(1/320) Şatıbi Muvafakat(4/55)

⁹⁷ Acurri Erbain(11) Tayalisi(s33) İbni Ebi Asım es-Sünne(1000) Ahmed(3/134, 5/325) Hakim(3/632) Taberani(17/140) Ebu Nuaym Hilye(2/11) Mecmauz Zevaid(10/17) Tahricus Sünne(2/483) Dehlevi Bustan(s.143) İbni Abdilberr el-İstiab(1/6)

⁹⁸ Buhari (3/151, 4/189, 7/174) Müslim(4/1964) Ahmed(1/434, 2/479, 4/427) Tirmizi(2302) Nesai(7/17) Bezzar(1/370) Taberani(18/233) Hallal es-Sünne(1/233, 2/434, 3/521) İbni Abdilberr et-Temhid(4/11, 17/300, 20/252) Buhari Tarih(8/347) Beyhaki(10/74, 123) Ebu Avane(4/172) Rafii Ahbaru Kazvin(1/119) İbni Mende Şurutul Eimme(s.27) Tahavi Şerhu Meanil Asar(4/151) İshak Bin Rahuye(1/154) Deylemi(2/171) Zehebi Siyeri A'lam(15/474) Mizzi Tehzibül Kemal(9/398) Fethul Bari(6/574, 7/7) Zübeydi İthaf(2/223) Telhisul

“Ashabıma sövmeyin! Canımı kudret elinde bulunduran Allah’a yemin ederim ki herhangi biriniz Uhud dağı kadar altın infak etse, onlardan birinin bir ölçek hatta yarım ölçek sadakasına ulaşamaz.”⁹⁹

–“Ashabım hakkında Allah’tan korkun! Benden sonra onları kendinize hedef seçmeyin! Kim onları severse bana olan sevgisi sebebiyle sever; kim de onlara buğz ederse bana olan buğzu sebebiyle buğz eder. Her kim onlara eza ederse bana eza etmiş olur. Her kim bana eza ederse Allah’a eza etmiş olur. Her kim de Allah’a eza ederse çok sürmez, Allah onun belasını verir.”¹⁰⁰

“Sünnetime ve benden sonra gelecek, halka kılavuzluk eden raşit halifelerin sünnetine yapışın. Onlara iyi tutunun ve ona sımsıkı sarılın.”¹⁰¹

Habir(4/204) İbni Kesir el-Bidaye(6/286) Hatib Tarih(2/53) Mecmauz Zevaid(10/20)

⁹⁹ Buhari(4/195) Müslim(4/1967) Ziyaul Makdisi Muhtare(6/67) İbni Hibban(15/455) Ebu Davud(4658) Tirmizi(3861) Ahmed(3/11, 63) Beyhaki(10/209) Şuabul İman(2/190) Deylemi(5/13-14) Suyuti Dibac(5/486) Fethul Bari(7/34) et-Temhid(20/251) Buhari Tarih(7/80) Ebu Nuaym Hilye(3/350) Nesai Sünenül Kübra(5/84) Tayalisi(1/290) Ebu Ya’la(2/342) Taberani Sağır(2/176) Rafii Ahbaru Kazvin(2/398)

¹⁰⁰ Tirmizi(3862) Ahmed(5/54, 57) İbni Hibban(Mevarid; 1/568) Ru’yani(2/92) Hallal es-Sünne(2/481, 3/514) İbni Receb Cami(s.360) İbni Ebi Asım es-Sünne(2/479) Beyhaki el-İtikad(s.321) Deylemi(1/146) Zehebi Mizan(4/135) İbni Hacer Lisan(3/306) Tehzibut Tehzib(6/160) Mizzi Tehzibul Kemal(17/110) Hatib(9/123) Ahmed Fadailus Sahabe(1/47-49)

¹⁰¹ Ebu Davud(4607) Tirmizi(2676) İbni Mace (42) Ahmed(4/126, 127) Darimi(1/57) Taberani Evsat(1/78) Hakim(1/174) İbni Hibban(1/179) Beyhaki(10/114) Ebu Nuaym Müsnedül Müstahrac(1/35) Tahavi Şerhu Meani(1/80, 257) Taberani(18/245) Müsnedi Şamiyyin(1/254) İbni Receb

“Ümmetim 73 fırkaya ayrılacaktır. Hepsi de ateştedir, ancak biri müstesna” Bu müstesna olanların kimler olduğu sorulduğunda; “Benim ve ashabımın yolunda olanlar” buyurdu.¹⁰²

Cami(s.59) Beyhaki Şuab(6/67) Lalkai İtikad(1/75) Beyhaki el-İtikad(s.229) İbni Ebi Asım es-Sünne(1/29) Mervezi es-Sünne(s.26) et-Temhid(8/66) Hilye(5/220) Hakim Medhal(s.80) İbni Hazm Muhalla(11/356) İbnül Münzir el-Evsat(1/225) Amidi el-İhkam(1/290) Hatib Muvazzahu Evham(2/489)

¹⁰² Ebu Davud(sünnet, 1) Tirmizi(iman, 8) İbni Mace(fiten, 17) Ahmed(2/332) Taberani Sagir(724) Darimi(siyer, 75) Hakim(1/128)

SAHABELERDE SÜNNET'E İTTİBA

Hadis alimleri Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'den sadır olan söz, fiil ve takrirlere, yaratılış ahlakı ve gidişata dair her türlü sıfatı sünnet kabul ederler. Ahlak ve davranışlarındaki niteliklerinde peygamberliğinden önceki devresi ile sonrası arasında fark görmedikleri gibi bunlarla şer'i bir hükmün konulup konulmamasını da dikkate almazlar.¹⁰³

Bazı yazarlar şeriat için vacip ve haram nitelikleri ile yetinerek mendub, mubah ve mekruhu şer'i hükümler arasından çıkarıyorlar. Bazıları da mendub ve mekruhu da kattılar, sadece mubahı çıkardılar. Böylece sünneti teşriye ve sünneti gayri teşriye diye ikiye ayırdılar. Muhammed Selim bunlardandır. Bu çok tehlikeli bir genellemedir. Çünkü Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ibadet haricindeki işlerinden şer'ilik sıfatını kaldırmış olduğundan böyle bir genelleme kabul edilemez. Zira Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'den yeme, içme, uyuma, elbiseyi uzatma ve kısaltma konularında varid olan sözlerin bazısı bu işlerin yapılmasını bazısı da yapılmamasını istiyor. Bu durumda bunları teşri'in dışında bırakmak insafa sığar mı?¹⁰⁴

Dünya işlerinden olup emir ve yasak ifade eden hadisler hadis kitaplarında mevcuttur. Sahabenin, dini emirleri yerine getirmesi de sünnet sayılır ve onunla

¹⁰³ Nureddin İtr Menhec(s.16) Kasımi Kavaidut Tahdis(s.35-38) Tahir el-Cezairi Tevcihun Nazar(s.2) Sıbai Sünnet(s.47) Accac Sünnet(s.16) Necati Kara Kur'an Sünnet Bütünlüğü(s.213) Abdullah Aydın Sünnet(140) Kardavi Medhal(s.24) Talat Koçyiğit Hadis Terimleri Sözlüğü(s.430)

¹⁰⁴ Abdulkemir Fethi Sünnet(s.44) Necati Kara Kur'an Sünnet Bütünlüğü(s.231)

amel edilip ona müracaat edilmesi gerekir. Onların sözü muteber, amelleri rehber ve hüccettir.¹⁰⁵

Hudeybiye'de sahabelerin bağlılığını müşahade eden Urve bin Mesud kureyşlilere şöyle demiştir; "Ey kavmim, vallahi ben bir çok krallar gördüm, heyet olarak Kayseri, Kısraya ve Necaşiye gittim. Vallahi Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'in ashabının ona tazim ettiği kadar hiçbir kralın adamlarının tazim ettiğini görmedim..."¹⁰⁶

Yine Hudeybiye sulhünü yenilemek için Medineye gelen fakat olumlu cevap alamayan Ebu Süfyan da Mekkeye vardığında; "Size hepsinin kalpleri tek bir kalbe bağlı bir kavimden geldim" demiştir.¹⁰⁷

Meymun Bin Mihran radiyallahu anh dedi ki; "Ebu Bekir radiyallahu anh'a bir dava geldiğinde Allah'ın Kitabına bakar, bulamazsa Sünnetten hüküm verirdi. Eğer Sünnette bulamakta güçlük çekerse;

"Siz Rasulullah'ın sünnetinden bu hususta bir şey biliyor musunuz?" diye sahabelere sorardı. Sünnette de hüküm bulamazsa insanların en hayırlılarını toplar ve istişare ederdi. Onların görüşleri bir noktada toplanınca da karar verirdi."¹⁰⁸

¹⁰⁵ Şatibi Muvafakat(4/54) Amidi İnkam(1/324) İbni Kayyim İ'lamul Muvakkii(1/63) Necati Kara A.g.e(s.206)

¹⁰⁶ Abdurrezzak(9720) İbni Ebi Şeybe(7/388) Ahmed(4/329) Vakidi Megazi(2/816)

¹⁰⁷ Abdurrezzak(9739) Benzeri Ebu Davud(4084)

¹⁰⁸ Darimi(mukaddime 20) İbn Kayyim İ'lam(1/61) Abdurrezzak(10/274) Ahmed(4/225) Hakim(4/338) Beyhaki(6/234)

Ömer Radiyallahu anh Rasulallah sallallahu aleyhi ve sellem'in yaptıklarını sebebini araştırmaksızın aynen yapardı. O Haceri Esved hakkında;

"Çok iyi biliyorum ki sen bir taşsın, senin ne zararın olur, ne faydan. Eğer Rasulallah sallallahu aleyhi ve sellem'in seni öpüp selamladığını görmeseydim bunu yapmazdım."¹⁰⁹

Rasulallah sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'nin fethi anında sa'y yaparken müşriklere karşı güçlü görünmeleri için omuzlarını açıp harvele yapmalarını ashabından istemişti. İslam her tarafa hakim olduktan sonra da harvele(remel) yapılması hakkında Ömer radiyallahu anh der ki;

"Allah İslamı hakim kılıp küfrü izale ettiği halde neden hala harvele yapılıyor ve omuzlar açılıyor diye aklıma geldi. Fakat böyle olmakla birlikte Rasulallah s.a.v. zamanında yaptığımız bir şeyi asla bırakamayız."¹¹⁰

¹⁰⁹ Ahmed(1/16) Buhari(2/579) Ebu Davud(1873) Müslim (2/925) İbni Carud Münteka(1/118) İbnu Huzeyme(4/212) İbni Hibban(9/130) Ebu Nuaym Müsnedul Mustahrec(3/358) Beyhaki(5/74) Malik Muvatta(36/115) Nesai Kübra(2/400) Mücteba(5/227) Taberani Evsat(2/201) Mucemus Sağır(1/117) İbni Mace(2943) Bezzar(1/249) Humeydi(1/7) Tayalisi(1/11) Beyhaki Şuab(3/451) İbni Abdilberr Temhid(22/256) Nevevi Minhac(9/16)

¹¹⁰ Ahmed(1/45) Ebu Davud(1887) Nasbur Raye(3/45) İbni Huzeyme(4/211) Hakim(1/624) Ziya Muhtare(1/171) Beyhaki(5/79) İbni Mace(2952) Bezzar(1/392) Ebu Ya'la(1/168) Hulasatu Bedrul Münir(2/29) İbni Hacer Ed-Diraye(2/16) Rafii Tarihu Kazvin(4/141) Şerhu Süneni İbni Mace(1/212)

Osman radiyallahu anh Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem hayatta iken O'na hizmet ve bağıllıkta nasıl hassas idiye, vefatından sonra da sünnetine ittibada da o ölçüde titiz ve gayretli olmuştur. Ahkamla ilgili konularda olduğu gibi günlük işlerinde de Rasulullah sallallahu aleyhi veselleme kendisine örnek almıştır. Bir defasında Mescidi Nebevinin ikinci kapısında oturup, kesilmiş hayvanın bir kürek kemiğini getirip yemiş, sonra kalkıp namaz kılmış ve şöyle buyurmuştur;

"Rasulullah s.a.v. in oturduğu yerde oturdum, Onun yediğinden yedim ve Onun yaptığı gibi yaptım."¹¹¹

Ali Kerremallahu vechehu da bir konuda sünnet varsa bu hususta onunla amel edip kıyası terk yoluna gitmiştir. Mesela;

"Eğer din şahsi görüş ile olsaydı ben ayakların üstündense altını meshetmenin daha uygun olacağını düşünürdüm. Fakat Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in üstüne meshettiğini bizzat gördüm." Diyerek sünnet karşısında kendi görüşünü terk etmiştir.¹¹²

Ömer radiyallahu anh'e; "İnsanlar bugün emniyettedir, o halde niçin seferde namazları kısaltıyoruz?" diye sorulduğunda buyurdu ki; "Bunu Rasulullah sallallahu aleyhi ve selleme ben de

¹¹¹ Ahmed(1/62) Mecmauz Zevaid(1/251)

¹¹² Ahmed(1/95) İbni Ebi Şeybe(1/318) Darekutni(1/199) Beyhaki Medhal(193) Beyhaki(1/292) Beyhaki Ma'rife(1/220) Beyhaki Suğra(1/108) Fethul Bari(13/289) İbni Abdilberr Temhid(11/150) Tuhfetul Ahvezi(1/274) Feyzul Kadir(5/295) Ed-Diraye(1/80) Şeybani El-Hucce(1/36) Bidayetul Müctehid(1/14) İbni Hazm Muhalla(2/111) El-İhkam(6/780) Şerhus Sünne(1/464) Suyuti Miftahul Cenne(s.139) Ebu Davud(162)

sormuştum. Bana; "Bu Allah Azze ve Cellenin sizlere bir ihsanıdır. Allah'ın ihsanını kabul edin" buyurdu."¹¹³

Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem Cuma günü minbere çıktığında cemaate; "oturun" buyurur. Bu hitabı henüz yolda iken işiten Abdullah Bin Mes'ud radiyallahu anh bulunduğ u yere oturuverir. Bunu öğrenen Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem Ona; "Allah senin itaatini artırsın" diye dua etmiştir.¹¹⁴

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in kendisine; "Köleleriniz sizin kardeşlerinizdir. Allah onları ellerinizin altına vermiştir. Kimin elinin altında böyle bir kardeşi varsa ona yediğ inden yedirsın, giydiğ inden giydirsın, gücünün yetmediğ i iş i ona yüklemesin..."¹¹⁵ şeklindeki tavsiyelerine Ebu Zerr radiyallahu anh harfiyen uymak için sahip olduğ u iki parça kumaş ını hizmetcisiyle paylaşmış, ona ayrı bir kumaş satın almamıştır.¹¹⁶

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in verdiğ i bey'at esaslarından biri de insanlardan bir şey istememek idi. Bu şekilde bey'at alan sahabiler binekleri

¹¹³ Şafii el-Umm(1/179) Müslim (Müsafirin 4) Ebu Davud(salat 263) Tirmizi(tefsir 4) Nesai(havf 1) İbni Mace(ikame 73) Darimi(salat 179) Ahmed(1/25) Ebu Yala(1/163) Abdurrezzak(2/517) Fesevi Marife(2/205) Beyhaki(3/134) Hatib El-Fakih vel-Mütefekkih(1/118) Şerhus Sünne(4/168) Suyuti Miftah(s.128)

¹¹⁴ Ebu Davud(1091) El-İsabe(2/306) Kenzul Ummal(7/52) Usudül Gabe(3/235) Abdurrezzak(3/211) Hakim(1/423) Mecma(9/316) Beyhaki(3/206) Taberani Evsat(9/62) Müsnedi Haris(2/923) Buğyetul Bahis(1015) İbni Cevzi Tahkiku Ehadisu Hilaf(1/505)

¹¹⁵ Buhari(iman 22) Tirmizi(1945) Ahmed(5/161)

¹¹⁶ Ebu Davud(5157) Tergib(3/149) Fethul Bari(1/86) Tağlikut Ta'lik(3/345)

üzerinde kırbaçları bile düşse kimseden istemiyor, inip kendileri alıyorlardı.¹¹⁷

İbni Ömer radiyallahu anh'e "Ey Ebu Abdurrahman! Biz korku namazı ile hazarda kılınan namazı Kur'anda bulduğumuz halde, sefer namazını onda bulamıyoruz." Denilince;

"Biz hiçbir şey bilmezken, Allah bize Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi gönderdi. Biz ancak onun yaptığını yapıyoruz" buyurdu.¹¹⁸

Seleme Bin Ekva radiyallahu anh sırf Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem orada namaz kıldı diye sürekli belli bir yerde namaz kılmıştır.¹¹⁹

İtban Bin Malik radiyallahu anh bir özü sebebiyle cemaate gelemes olunca Rasulallah sallallahu aleyhi ve sellem'den kendisi için evinde bir namaz yeri tayin etmesini istemiş, orada namaz kılmasını talep ederek Rasulallah sallallahu aleyhi vesellem'in kıldığı yerde kılmayı arzu etmiştir.¹²⁰

İbni Ömer radiyallahu anh Efendimiz sallallahu aleyhi vesellemin Kabe içerisinde nerede namaz kıldığını

¹¹⁷ Ebu Davud(1642) Müslim(zekat, 108) Abdurrezzak(2009) Kurtubi(9/308) Ebu Nuaym Müstahrec(3/110) Bezzar(7/193) Ru'yani(1/395) Temhid(18/324) Tehzibul Kemal(34/292) Siyeri Alamin Nubela(3/17)

¹¹⁸ Malik(sefer 7) İbni Mace(1066) Abdurrezzak(4276) Ahmed(2/148) Nesai(taksiru salat 1) Hakim(1/258) Fesevi Marife(1/372) İbnu Huzeyme(2/72) Beyhaki(3/136) Temhid(9/163) Suyuti Miftah(s.129)

¹¹⁹ Müslim(509) Buhari(502) Ahmed(4/54) İbni Sa'd(4/307) İbni Teymiye İktiza(s.490)

¹²⁰ İbni Teymiye İktiza(s.489) Buhari(425) Müslim(33)

Bilal radiyallahu anhdan öğrenmiş ve orada namaz kılmıştır.¹²¹

İbni Ömer R.A., Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in Zu-Tuva denilen yerde geceleyip, sabah olunca namazını kıldığını, guslettiğini ve Seniyyetül Ulya'dan Mekke'ye girdiğini haber vermiş, kendisi de böyle yapmıştır.¹²²

İbni Ömer radiyallahu anh Mekke ile Medine arasında Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in gölgelendiği ağaca gidip onu sulamıştır.¹²³

İbni Ömer radiyallahu anh Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in öyle yaptığını gördüğü için yakasının düğmeleri çözükle vaziyette namaz kıları.¹²⁴

Cabir Bin Abdullah ikinci bir giysisi olduğu halde sünnete uymak için tek bir giysi ile namaz kıları.¹²⁵

Enes Bin Malik radiyallahu anh sırf Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem seviyor diye kabak yemeğine iştah duymaya başlamıştır.¹²⁶

Meymune radiyallahu anha Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yemediği yemeği yememiş ve "ben ancak Rasulullah'ın yediğini yerim" buyurmuştur.¹²⁷

¹²¹ Malik(69/206) Buhari(salat 96) Müslim(hac 388) Humeydi(1/82)

¹²² Buhari(hac 38) Ahmed(2/16) Tergib(1/82) Cem'ül Fevaid(157)

¹²³ Üsdül Gabe(3/341) Humeydi(2/293) Mecma(1/175) Kenz(7/59)

¹²⁴ İbni Sad(4/175) İbni Huzeyme(779) Beyhaki(2/240)

Mecma(1/175) Ebu Yala(10/14) Metalibu Aliye(3057)

¹²⁵ Müslim(salat 283) Beyhaki(2/239)

¹²⁶ Buhari(Et'ime 33) Müslim(145) Tirmizi(1850) İbni Sad(1/391) Malik (nikah 51)

İbni Ömer radiyallahu anh Mekke yolunda devesinin başından tutup çevirmiş ve "Belki devemin ayakları Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem devesinin ayak izlerine basar" demiştir.¹²⁸

Ömer radiyallahu anh Beytullah'ı tavaf eden cüzamlı bir kadına rastladı. Ona; "Ey Allah'ın cariyesi! Eğer evinde oturup başkalarına zararın dokunmasa daha iyi olurdu" dedi. Bunun üzerine kadın derhal oturdu. Bundan daha sonra bir adam gelerek; "Seni tavaftan men eden öldü, haydi tavafa çık" deyince kadın; "Onun dirisine itaat edip ölüsüne asi olacak değilim" dedi.¹²⁹

Hasen el-Basri radiyallahu anh der ki; "Allahın dinine göre şahsi kanaatlerinizi ve hevalarınızı bastırın. Dininiz ve nefsiniz için Allah'ın Kitabına kulak verin"¹³⁰

İbni Abbas radiyallahu anhuma der ki; "Kim Allah'ın kitabında olmayan ve Rasulü'nün sünnetinde geçmeyen bir görüş ortaya koyarsa Allah Azze ve Celle ile karşılaştığı gün ondan olması gereken şekilde oraya gelmez."¹³¹

Talk Bin Ali radiyallahu anh babasından naklen, merfuan bildiriyor; "Ya Ali! Seni re'ydin (şahsi görüşle

¹²⁷ Müslim(sayd 47) Ahmed(1/326) İbni Sad(1/395)

¹²⁸ Malik(Hac 69) Ebu Nuaym Hilye(1/310) Ahmed(2/32) Mecma(1/174) Kadı İyad Şifa(2/558) Zehebi Tezkiratul Huffaz(1/39) Suyuti Miftah(s155) Şeybani Muvatta(516)

¹²⁹ Malik (Hac 81/250)

¹³⁰ Ahmed Zühd(1556) İbni Müflih Adabuş Şer'iyye(2/65)

¹³¹ İbni Kayyim el-Cevziyye Medaricus Salikin(3/392)

dini yorumlamaktan) sakındırırım. Şüphesiz din Allah'tan re'y ise insanlardandır."¹³²

Cabir ve Enes r.a.'dan rivayet edilen hadislerde Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; "Kim din hakkında kendi görüşü ile konuşursa Beni itham etmiş olur"¹³³

İbni Abbas Radıyallahu anhuma'dan merfuan; "Hevadan sakının. Şüphesiz heva kişiyi kör ve sağır eder"¹³⁴

Za'ferani, İmam Şafii'den; "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bir sünnetine rastlayınca ona tabi olun. Başkasının sözüne bakmayın"¹³⁵

"Ümmetimin son demlerinde bir topluluk olacak, onlara öncekilere verilen sevaplar kadar sevap verilecektir. Onlar münkeri reddedip fitneci topluluklarla savaşıacaklardır." Hadisinde bahsedilenlerin kimler olduğu İbrahim Bin Musa'ya (Ebu İshak er-Razi el-Ferra) sorulduğunda;

¹³² Deylemi(8297) İbni Hacer Züherül Firdevs(4/309) Feyzul Kadir(1/271)

¹³³ Ebu Nuaym Tarihu İsfahan(2/222) Kenz(1048, 1050) Deylemi(5518)

¹³⁴ Secezi İbane'den naklen; Kenzul Ummal(7831) Fethul Kebir(4889) Camius Sağır(2913) Daiful Cami(2212) Feyzul Kadir(3/126) Suyuti sahih demiştir. Elbani ise zayıf olduğunu belirtmiştir.

¹³⁵ Ebu Nuaym Hilye(9/107) Şehristani Milel ve Nihal(1/174) Eşari Makalat(1/85) Suyuti Miftah(s196) Herevi Zemmül Heva(1/47) İlamul Muvakkiin(2/363) Fulani İkazul Himem(104) Mecmu(1/63) İbni Asakir(15/9)

"Onlar Ehli Hadistir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şunu yapın şunu da yapmayın buyurdu diye söyleyeceklerdir."¹³⁶

İmam Malik radiyallahu anh, Ömer Bin Abdülaziz radiyallahu anh'ın şöyle dediğini naklediyor;

"Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bize bir sünnet bıraktı, ondan sonra gelen halifelerde birer sünnet bırakmışlardır. Bu sünnetlere uymak, Allah'ın kitabını tasdiktir, Allah'a itaatin devamıdır, Allah'ın dini üzere güçlü olmaktadır. Allah'ın mahlukatından hiç kimsenin bu sünnetleri değiştirme yetkisi yoktur. Onlara aykırı olan hiçbir şey önemsenmez. Kim bu sünnetleri izlerse, o hidayeti bulur. Kim onlara uyarsa muvaffak olur. Kimde onlara muhalefet eder, mü'minlerin yolundan başka bir yola uyarsa Allah Azze ve Celle onu döndüğüne döndürür ve Cehenneme yaslar. Ne kötü bir dönüş yeridir Cehennem!"(son cümle için bkz.: Nisa suresi 115)¹³⁷

Hevalarına tabi olanlar, dini şahsi kanaatleri ile yorumlamaya kalkıyor, haramları helal, helalleri haram sayma yoluna gidiyorlar. Buna da aklın yolunu tutmak diyorlar. Allah Ümmeti şerlerinden muhafaza buyursun, tuttıkları yolun öncüsü şeytandır. Zira Allah'ın emri karşısında akıyla(!) kıyasta bulunup sapıtanların ilki

¹³⁶ Ahmed(4/62, 5/375) Fesevi Marife(1/535) Heysemi Mecma(7/271) Suyuti Miftah(s179) Suyuti El-Havi Lil Fetavi(1/360) Hatib Şerefu Ashabil Hadis(91)

¹³⁷ Kayrevani Kitabul Cami(s117) Acuri Şeriat(s.48, 64, 307) Hatib Şerefu Ashabil Hadis(s.7) Ebu Nuaym Hilye(6/324) İbni Abdilberr Cami(2/187) Hatib El-Fakih Vel-Mutefekkih(1/173) Suyuti Miftah(s.124) İbni Teymiye Mecmuul Fetava(5/38) Şatibi Muvafakat(4/58)

odur. Yukarıdaki nakillerimizden onların yanlış bir yol tuttıkları ayan beyan ortaya çıkmaktadır.

Sünnetin zıddı heva ve bid'attir. Kişi imanını ancak sünnetlere tabi olmakla tamamlar. Sahabenin sünnete ittibada gösterdikleri titizlik ile ilgili rivayetler naklettiklerimizden çok daha fazladır. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in her fiilini taklid hakkında bazıları edebsiz lakırdılar etmektedir. Halbuki Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in tavır ve davranışlarına benzeme gayreti, O'na karşı muhabbeti artırır, Ona benzemenin bereketine nail olmaya vesile olur.¹³⁸

Çeşitli insanların bazı meşhurlara duydukları muhabbetten dolayı aynen onların davranışlarını taklid etmeleri vakıa iken, alemlere rahmet olarak gönderilen Allah'ın Habibini (sallallahu aleyhi ve sellem) her hususta örnek alan kimseyi imanlı bir kimse yadırgayabilir mi?

¹³⁸ İbni Teymiye Fetava(10/410)

Sünnet'e Uymayı Emir ve Tavsiye Eden Bazı Hadisler;

İbn Amr r.a.'dan; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; "Kendi hevanız (arzu ve istekleriniz) Benim getirdiğime uymadıkça iman etmiş olmazsınız."¹³⁹

İmam Nevevi der ki; "Efendimizin bu ifadesi kişinin amelini, Kitab ve Sünnetin ölçülerine vurup kendi arzularına muhalif davranmak suretiyle, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiklerine tabi olması gerekir. Bu Allah Tealanın şu ayetindekinin benzeridir; **"Allah ve Rasulü bir iş hakkında hüküm verdiği zaman mümin erkek ve mümine kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur."**(Ahzab 36) Hiç kimseye Allah ve Rasulü ile birlikte uyacağı bir iş ve istek olamaz."¹⁴⁰

Aliyyül Kari; hadisteki "mümin olmaz" ifadesini, imanın aslını nefyeden bir ifade olarak anlamanın mümkün olduğunu söylemektedir. Zira Efendimiz sallallahu aleyhi vesellemin getirip tebliğ ettiği inanç esaslarını benimseyememiş kişi mü'min değildir. Nitekim biz, dinin inanç esaslarını kabul ettiği halde hükümlerine

¹³⁹ Beyhaki Medhal(1/188) Kurtubi(16/167) İbni Kesir(1/521) Fethul Bari(13/289) Feyzul Kadir(5/295) Hatib(4/368) İbni Cevzi Zemmul Heva(s.18) Suyuti Miftahul Cenne(s.47) Deylemi(7791) Begavi Şerhus Sünne(1/212 no:104) Nevevi Şerhu Erbain(41) Kenzul Ummal(1084) Hakiym Tirmizi(4/164) Mişkat(1/55 no:167) Mevahibu Ledunniye(2/129) İbni Ebi Asım Sünne(1/12) Züherul Firdevs(4/217) İbni Müflih Adabuş Şeriyeye(2/65) İbni Receb Cami(s.386)

¹⁴⁰ Muhyiddin Nevevi Şerhu Hadisi Erbain(s.84)

uymayanlara fasık, hükümlerine uyar görüldüğü halde aslını kabul etmemiş olanlara da münafık diyoruz.¹⁴¹

Ebu Hureyre, Urve ve ayrıca İbni Abbas r.anhum'den merfuan; “Ey insanlar! Size, onlara yapıştığınız takdirde asla sapıtmayacağınız iki şey bırakıyorum; Allah’ın Kitabı ve Sünnet’im. Bu ikisi (kıyamette) havza kadar ayrılmadan beraberce gelecektir.”¹⁴²

“Dinin elden gidişi sünnetin terkiyle başlar. Bir halatın iplik iplik ortadan kalkması gibi din de sünnetlerin bir bir terki ile ortadan kalkar.”¹⁴³

Ebu Hureyre r.a.'den merfuan; “Nefsim kudretiyle yaşayan Zat’a and olsun, devenin kaçıp gitmesi gibi Allah’tan kaçıp giden hariç hepiniz cennete gireceksiniz.” Dediler ki; “Ey Allah’ın Rasulü! Cennete girmekten imtina eden kimdir?” buyurdu ki;

“Kim bana itaat eder (sünnetime boyun eğerse) cennete girer. Kim de bana isyan ederse (sünnetimi bırakırsa) hakikaten o, cennete girmekten imtina etmiştir.”¹⁴⁴

Ebû Hüreyre radiyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

¹⁴¹ Aliyyul Kari Mirkatul Mefatih(1/201)

¹⁴² Darekutni(4/245) Lalekai İtikad(1/80) Hakim(1/93) İbni Hazm İhkam(6/809-810) Beyhaki(10/114) Hatib el-Fakih(1/94) Camiüs Sagir(3282, 3923)

¹⁴³ Darimi(98) İbnül Cevzi Telbisu İblis(s.18) İbn Vaddah el-Bid’a(66)

¹⁴⁴ Buhari(6838) Ahmed(2/361) Hakim(1/55, 56, 4/247) İbni Hibban(17) Taberani Evsat(1/449) Fethul Bari(13/214) Mecma(10/70) İbni Hazm İhkam(3/270)

“Herhangi bir konuyu size emredip yasaklamadığım sürece, siz de beni kendi halime bırakınız. Sizden önceki ümmetleri çok sual sormaları ve peygamberlerine karşı münakaşaya dalmaları helâk etti. Size herhangi bir şeyi yasakladığım zaman ondan kesinlikle sakınınız, bir şeyi emrettiğimde de onu, gücünüz yettiği ölçüde yerine getiriniz.”¹⁴⁵

Ebû Necih İrbâz İbni Sâriye *radiyallahu anh* şöyle dedi: “Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bize çok tesirli bir öğüt verdi. Bu öğütten dolayı kalpler ürperdi, gözler yaşardı. Bizler:

– Ey Allah’ın Resûlü! Bu öğüt, sanki ayrılmak üzere olan birinin öğüdüne benziyor, bari bize bir tavsiyede bulun, dedik. Bunun üzerine:

– “Size, Allah’a çok saygı duymanızı, başınıza bir Habeşli köle bile emir olsa, onu dinleyip itaat etmenizi tavsiye ederim. Benden sonra sağ kalıp uzunca bir hayat sürenler pek çok ihtilaflar görecekler. O zaman sizin üzerinize gerekli olan, benim sünnetime ve doğru yolda olan Hulefâ-yi Râşidîn’in sünnetine sarılmanızdır. Bu sünnetlere sımsıkı sarılıyorsunuz. Sonradan ortaya çıkarılmış bid’atlardan şiddetle kaçınınız. Çünkü her bid’at dalâlettir, sapıklıktır” buyurdular.¹⁴⁶

¹⁴⁵ Buhârî(İ’tisâm 2) Müslim(Hac 412, Fezâil 130–131) Ayrıca bk. Tirmizî(İlim 17) Nesâî(Hac 1) İbni Mâce(Mukaddime 1)

¹⁴⁶ Ebû Dâvûd(Sünnet 5) Tirmizî(İlim 16) Ayrıca bk. İbni Mâce(Mukaddime 6)

SEYYİD AHMED ER-RİFAİ VE SÜNNET

Mukaddimede bazıların; “Rifaiyye tarikatinde Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’e iman şart değildir” diye iddia ettiklerinden bahsetmiştik. Allah ve Rasulü dışındaki herkesin sözünün kabul veya reddinin mümkün olduğu kaidesi, İbni Abbas, Mücahid, Ata, imam Malik r.anhum’den rivayet edilmiştir. Rasul sallallahu aleyhi ve sellem dışında ümmetten hiç kimse masum değildir. İslam dininde olmayan bir şeyi hiçbir kişi veya grup ona dahil edemez, ya da İslam dininde bulunan bir hükmü kaldıramaz. Böyle olursa bu, yeni bir din uydurmak olur. Ahmed er Rifai rahimehullah’ın ise böyle bir sapıklıktan uzak, Kitap ve Sünnete bağlı bir alim olduğu, eserlerinden ve tabakat kitaplarından anlaşılmaktadır.

Hem Ahmed er Rifai hazretlerinin yolundan gittiklerini iddia eden, hem de sünneti arkalarına atıp bidatlere revaç gösteren tasavvufçulara bir hatırlatma olsun diye, bu alimin sözlerinden bir nebze naklediyoruz;

Seyyid Ahmed er-Rıfai r.a. der ki; “Allah Teala’yı, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’e uymakla arayınız. Nefis ve hevanızın doğrultusunda giderek Allah yoluna girmekten sakınınız! Kim nefisine tabi olarak yola koyulursa **ilk adımında saptır.**

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in şanını yüceltiniz. O, Hak Teala ile insanlar arasında bir dil, Allah’ın kulu, Allah’ın sevgilisi, Allah’ın Rasulü, Allah’ın yarattıklarının en mükemmeli, Allah’ın elçilerinin en faziletlisi, Allah’a giden yolu gösteren, Allah’a davet eden, Allah’tan haber veren, Allah’tan buyruklar alandır. O, Rahman’ın nimetlerine açılan genel bir kapı, hiçbir şeye

ihtiyacı olmayan samedaniyet cennetine girmekte herkes için bir vesiledir.

Kim Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e tutunursa vasil olur, Kim Ondan ayrılırsa, uzaklaşır. Nitekim buyurmuştur ki; **“Arzusunu, hevasını, benim getirdiklerime tabi kılmayan kimse iman etmemiştir.”**¹⁴⁷

Biliniz ki, peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in nübüvveti, vefatından sonra da tıpkı hayatındaki gibi devam etmektedir ve Allah Teala'nın yerlere ve üzerindeki varis olacağı (kıyamet) gününe kadar sürecektir. Bütün insanlar O'nun şeraiti ile mükelleftirler, geçmiş şeraitlerin hükümleri Onun şeraiti ile nesholunmuştur (geçersiz kılınmıştır.) Onun mucizesi olan Kur'an kalıcı bir mucizedir...

Onun doğru haberlerini kabul etmeyen, Allah'ın kelamını reddetmiş gibidir. Öyleyse Allah'a, Kitabına ve Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiği bütün haberlere de iman ettik. Allah Teala; **“Her kim kendisine hak açıklandıktan sonra, peygambere muhalefette bulunur ve mü'minlerin yolunun gayrisine giderse, biz onu döndüğü o yolda bırakırız. (fakat ahirette) onu cehenneme koyarız ki, o ne fena bir yerdir.”**¹⁴⁸ Buyuruyor.¹⁴⁹

“Bu yolda yalnız Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e tabi olana uymak gerekir. Hak yolu

¹⁴⁷ Beyhaki Medhal(188) Hatib(4/369) İbni Cevzi Zemmül Heva(s18) Deylemi(7791) Şerhus Sünne(104) Nevevi Erbain(41) Hakiym et-Tirmizi Nevadir(2/388) Mişkat(167) İbni Ebi Asım es-Sünne(1/12) İbni Müflih Adabuş Şer'iyye(2/65) İbni Receb Camiül Ulum(364) Mevahibi Ledüniye(2/129) Sevaikul Muhrika(s460) Suyuti Miftahul Cenne(s.136)

¹⁴⁸ Nisa, 115

¹⁴⁹ El-Burhanul Müeyyed(s.27-28, terceme s.54)

arayanlar, peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e tabi olanı bulmalıdırlar. Kendini beğenmiş olanlara ve kuru iddia sahiplerine uyulmaz.

Manevi hal ancak Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem'den gelir. Babadan oğula geçmez. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e tabi olmadan boş bir davaya kapılanlar varsa yanılıyorlar.”¹⁵⁰

“...Her hayır kapısının açılmasını isteyen, O'nun (sallallahu aleyhi ve sellem) eteklerine yapışmalı, dünyanın ve ukbanın hayrını arzu eden, Onun yoluna girmelidir...”¹⁵¹

“...Acaba marifet kapısına, hadisi şeriflerin gösterdiği yollardan başka bir yoldan varmak mümkün olur mu?.. İrfan sahiplerinin kurtuluşu için Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in sünneti şerifini yerine getirmekten başka çare var mıdır? İrfan sahibi, ancak bu yolda devam ettikçe nefsinin ıslah edebilir. Nefs, Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e uyduğu süre, Hakk'a ve hakikate boyun eğebilir.”¹⁵²

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular; “Beni Rabbim terbiye etti, terbiyemi de üstün ve güzel eyledi”¹⁵³ Bu hadisi Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in terbiye yolunu gösteriyor. Bizim de o yola girmemizin gerektiğini anlatıyor. Çünkü o yoldan birazcık şaşan, sapar. Ondan kendini ayrı sayan azar, kudurur. İman sahipleri gayelerini bu yolda yükseltirler. İrfan

¹⁵⁰ Haletu Ehli Hakikat(s.92)

¹⁵¹ Ahmed Rifai Haletu Ehli Hakikat(s149)

¹⁵² A.g.e.(s.197) Bkz.: Hikemir Rifaiyye(s83)

¹⁵³ Keşful Hafa(1/62) Fevidu Mecmua(327) Kenz(31890) Nevafihul Atira(68) Daife(72) İbni Teymiye Mecmuatur Resaili Kübra(2/336) İbni Teymiye; manası sahih, ancak sabit bir isnadını bilmiyorum” der.

sahiplerinin iç alemi bu yolda güzelliğini bulur. Başka türlü düşünmek imkansızdır. Allah'ı bulmak arzusunda olan bu yola girmeye mecburdur. Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in açtığı edep ve terbiye çığırına girmeden, kimse bir şey ummasın. Hak ve hakikat yolcusu, bulacağını, anlattıklarımız dışında bulamaz!"¹⁵⁴

"Her kim nefsani istek ve arzularını Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in tebliğ ettiği şeriatı mutahhara'ya hor bir köle gibi boyun eğdirmezse, bu kişinin imanlı olduğu nasıl söylenebilir?"¹⁵⁵

"...Allah Teala, Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'i, peygamberlerin en mükemmeli ve sonuncusu olarak göndermiştir. Peygamberlere iman; onların getirdiklerine inanmak, emrettiklerini yerine getirmek, nehy ettiklerinden kaçınmak, peygamberlerin efendisi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiği ve önceki şeraitleri kapsayan, Şeriat-ı Muhammediye'nin gereklerine uymak, zahir ve batın her şeyde şeriata teslim olmaktır."¹⁵⁶

"Kardeşlerim! Efendimiz, mürşidimiz, Rabbimize ulaşmaya vesile ve hidayet kaynağımız olan sevgili peygamberimiz'in sünnetine ittiba etmekle bana yardımcı olunuz. Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, Kitap ve Hikmeti öğretmekle bizi temize çıkarmış, bilmediğimiz hususları aydınlatmak suretiyle de bizi körlük ve cehaletten kurtarmıştır. Dikkat ediniz. Sakın bir çok yanlışları olan şu bid'at sahiplerinin sözlerine aldanmayınız. Batıl ehlinin yolunda bulunmayınız..."¹⁵⁷

¹⁵⁴ A.g.e.(s.225)

¹⁵⁵ Mecalisus Seniyye(s.40)

¹⁵⁶ Mecalisus Seniyye.(s.17)

¹⁵⁷ Mecalisus Seniyye(s.45-46)

“Yolumuz; Kitabullah ve Sünneti Nebevidir. Bilmiş ol ki, derviş, **sünnete ittiba ettiği müddetçe doğru yoldadır.** Sünnetten yüz çevirdiği an, doğru yoldan sapmıştır...”¹⁵⁸

“Muhammed kelimesinin yazılışı, ezelden ebede kainat sayfaları üzerine uzatılmış ve yayılmıştır. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in azamet ve etkinliği, sonradan yaratılan her türlü varlığın üzerinde daimi bir hüccet, yani delildir. Hüccet, kalpten şüpheyi gideren ve hasmın itirazını –inatçılığı sebebiyle dili konuşmaya devam etse bile– kesin olarak bertaraf eden delildir. İnkarcılar, hazreti peygamberin delil oluşunu hasetleri sebebiyle görmezlikten gelse bile, onun büyüklüğünü yakinen kabul etmişlerdir... hüküm ve hikmetin tamamı ona mahsustur. O da Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’dir. O ceberut aleminin basamaklarıdır. Kıyamet gününe kadar emir ve nehiy sahibidir.”¹⁵⁹

“Nur-i Muhammedi’nin şafağı sökmüş, güneşi doğmuştur. Ebedi olarak da batmayacaktır. Ta kıyamete kadar. Kim ki Rasulullah’ın sünnetini ihya etmek ve emirlerini yaymak maksadıyla hizmette bulunursa, işte o, kurtuluşa ermiş, fevz ve necat bulmuştur. Onun için yüz şehit sevabı vardır...”¹⁶⁰

“Ne aşağılık bir himmet sahibidir o kimse ki, Allah’ın dinini halka anlatmaya çalışan ve peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e yardım eden bir kişiye karşı çıkar ve düşmanlık eder. Vah ona, yazık ona! Onun akli yok! Zira her Ademoğlunun Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yoluna uyması ve Onun dinine yardımcı olması gerekir. Ona karşı gelenler biraz düşünüp anlasalardı, bilirlerdi ki,

¹⁵⁸ A.g.e.(s.53) ayrıca bakınız; s.58, s.65 v.d.

¹⁵⁹ A.g.e.(s.61,63)

¹⁶⁰ Nizamul Has(s.128)

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, adalet meşalesini yakmış, geniş ve düz yolu açıklamış, hucyeti ikame etmiş, kat'i ve sarsılmaz imanı kalplere yerleştirmiştir...¹⁶¹

12.02.2003
Ebu Muaz Seyfullah Erdoğan

¹⁶¹ Nizamul Has(s.182, bkz. S.183-184)

İÇİNDEKİLER

Takdim	1
GİRİŞ	9
Sünnet'in Allah Tarafından Korunması	17
KUR'AN-I KERİM'DE PEYGAMBER EFENDİMİZ SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM'E İMANI EMİR VE TARİF EDEN AYETLER	22
1- Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in Mü'minler İçin Allah'ın Büyük Bir Lütfulu Olduğunu İfade Eden Ayetler;	23
2-Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e İmanın Farz Olduğunu İfade Eden Ayetler;	27
4- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e Kur'an'ın Dışında da Vahiy Geldiğine İşaret Eden Ayetler;	40
KUR'AN DIŞINDA PEYGAMBER S.A.V.'E VAHYEDİLDİĞİNE DAİR KURAN'DAN DELİLLER:	44
5- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e Kur'an'ı Açıklama Görev ve Yetkisinin Verildiğini Gösteren Ayetler;	61
6- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in Hakemliğini ve Verdiği Hükümlerin Kabulünü Öngören Ayetler;	64
7- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e Helal ve Haram Koyma Yetkisi Veren Ayetler;	67
8- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e İtaati Emreden Ayetler;	69
9- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e İsyan Etmeyi ve O'na Her Türlü Eziyeti Yasaklayan Ayetler;	77
10- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e Saygıyı ve Sevgiyi Öngören Ayetler;	83
11- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in İnsanlara Doğru Yolu Gösterdiğine Dair Ayetler;	85
12-Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in Ashabını Öven Ayetler;	88
HADİS-İ ŞERİFLERLE SAHABENİN FAZİLETİ	96
SAHABELERDE SÜNNET'E İTTİBA	99
Sünnet'e Uymayı Emreden Bazı Hadisler	110
SEYYİD AHMED ER-RİFAİ VE SÜNNET	113
İÇİNDEKİLER	119